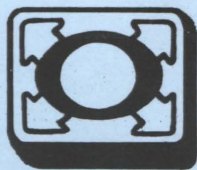

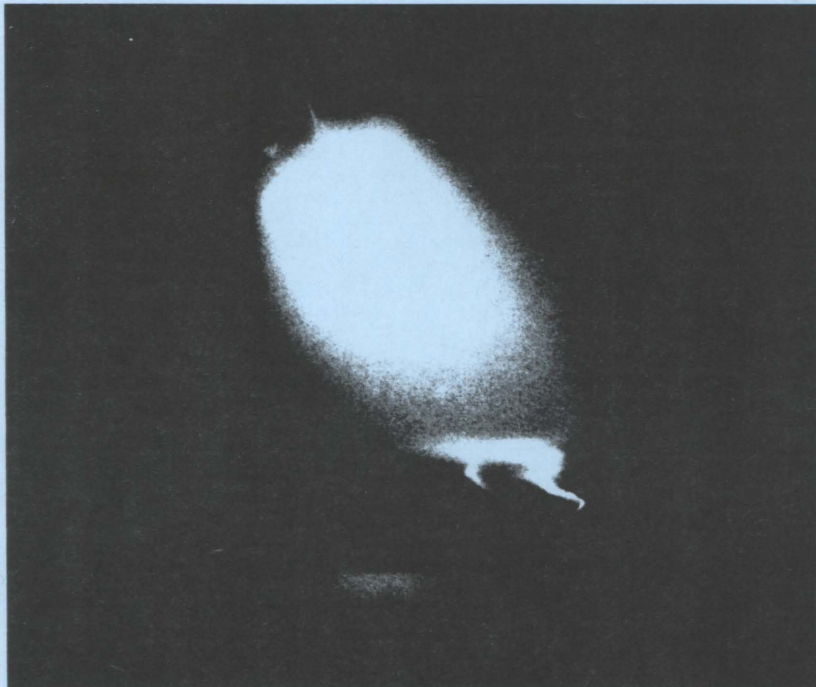
NIVFO

NORSK INSTITUTT
FOR VITENSKAPELIG
FORSKNING OG OPPLYSNING

bulletin

NR 3-87

DEN 24. JUNI 1987 MARKERER 40-ARSJUBILEUM FOR UFOENES FØDSEL. DET KAN DERFOR PASSE GODT Å STILLE NOEN AKTUELLE SPØRSMÅL OM HVOR MAN STAR ETTER 40 ÅR MED FORSKNING OG SPEKULASJONER, OG SAMTIDIG RETTE SØKELYSET MOT DE KRITERIER SOM SKAL UTGJØRE UFOLOGIENS FUNDAMENT.

LES DEN INTERESSANTE ARTIKKELEN I DETTE NUMMER, SOM OGSÅ SER PÅ UFOLOGIEN I HISTORISK PERSPEKTIV.

(UFO = UIDENTIFISERTE FLYGENDE OBJEKTER)

NOEN BETRAKTNINGER I UFOLOGIENS JUBILEUMSAR...

Den 24. juni 1987 markerer 40-årsjubileum for UFOenes fødsler og dermed for ufologien. Det kan derfor passe bra å stille noen kortfattede spørsmål om hvor man står etter førti år med forskning og spekulasjoner, og samtidig rette søkelyset mot de kriteriene som skal utgjøre ufologiens fundament.

[illegible]

Et innmeldingsskjema til en fordums ufo-forening i Norge hadde bl.a. dette spørsmål til søkeren: "Hvor mange ufo-bøker har du lest?" Svaret skulle nok gi en pekepinn om kandidatens kvalifikasjoner som medarbeider. I dag ville det være mer aktuelt å omformulere spørsmålet til å lyde: "Hvor mange bøker og artikler skrevet av erfarne skeptikere har du lest?"

UFOLOGI

Ufologi er ifølge ufologene den seriøse vitenskapelige læren om ufo-fenomenene og ditto forsøk på å vinne innsikt i disse fenomenenes opprinnelse og natur. Man vet ikke hva det er, bare at det er noe hittil ukjent.

ET REELT MEN UKJENT FENOMEN

I dette utsagn ligger ufologiens grunnleggende påstand: UFO-fenomenet eksisterer og det er et hittil helt ukjent fenomen.

For å underbygge denne påstanden opererer ufologene med et sett kriterier, hvorav de viktigste kan oppsummeres slik:

1. Rapporter om UFOer finnes fra alle land og kulturer (nesten) fra 1947 og frem til i dag.
2. Blant observatørene finnes også personer som er høyst troverdige og har erfaring i å observere og rapportere. Som eksempler nevnes politifolk, piloter, kontrolltårnpersonell ved flyplasser osv.
3. UFOer er sett på radar.
4. Mange saker oppklares, men det vil stadig være igjen en liten rest - den såkalte "harde kjernen" - som ikke lar seg oppklare.
5. Når ikke verdens myndigheter for lengst har innrømmet ufo-enes eksistens og lagt seg i selen for å avsløre deres hemmelighet, beror dette på at man nok frykter panikk hos befolkningen og derfor hemmeligholder det man vet om de ukjente flygende objektene. Men det forskes stadig i all hemmelighet. Det amerikanske flyvåpen og etterretningsorganisasjonen CIA spiller en nøkkelrolle her. De har i 40 år ført folk bak lyset i UFO-spørsmål. Riktignok overlott flyvåpenet ufo-forskningen i midten av 60-årene til et universitet -

University of Colorado. Men dette var et bestillingsverk og universitetets rapport om resultatet av undersøkelsene (Condon-rapporten) var et komplott, et "kosmisk Watergate", et ledd i bestrebelsene på å holde sannheten skjult for offentligheten.

6. Når vitenskapen og folk i sin alminnelighet ikke aksepterer grunntesene, er det fordi de ikke har satt seg tilstrekkelig inn i "relevant materiale". Enhver som studerer dette materialet grundig og fordomsfritt må bli en overbevist ufo-tilhenger.

7. Man skal ikke bry seg med de oppklarte sakene, det avsporer. Det er de uoppklarte som er den store utfordringen.

8. Ufologene er åpne, objektive og fordomsfrie, mens skeptikerne er forutinntatte og lite belest i ufologi.

KOMMENTARER TIL DISSE PÅSTANDENE

For å ta stilling til den grunnleggende påstanden om et reelt men ukjent fenomen, må vi først se på de kriteriene som skal underbygge påstanden.

1. Selve ufo-rapportene er en kjensgjerning. Men det er også en kjensgjerning at de aller fleste av disse sakene etter hvert er blitt oppklart. I andre og færre tilfeller har omstendighetene og detaljene vært av en slik karakter at det ikke har latt seg gjøre å trekke noen konklusjon.

2. I mange tilfeller har det etter en tid vist seg at vitnene ikke har vært så troverdige som man trodde likevel. Og man har en rekke eksempler på at nettopp piloter, tårnpersonell, politifolk osv. har mistolket kjente fenomen og gjort grove feilvurderinger av såvel høyde som hastigheter og størrelse.

3. Radar-tilfellene har også vist seg ikke å være solide. Det finnes mange feilkilder og nyere undersøkelser har gjort det klart at radarsakene er meget tvilsomme. De fleste, for ikke å si alle, er oppklarte. Her er det meget interessant å slå fast at UFO-radar-tilfellene forsvant proporsjonalt med forbedringene av radarutstyret!

4. Det har vist seg at den "harde kjernen" ikke er konstant. Med tiden har også saker fra denne "kjernen" blitt oppklart, og ufologene må derfor fra tid

til annen "justere" kjernen ved å erstatte de oppklarte sakene med nye "uforklarlige". På den måten vil man hele tiden ha en kjerne å vise til, men denne viser seg altså å være bare temporær og fiktiv. Hvilken hardkjerne er det da som representerer det "reelle" fenomenet?

5. Det amerikanske flyvåpen og CIA har nå frigitt omtrent alle de ufo-dokumenter de sitter inne med. Men det var ingen UFOer å finne i disse, og bare ufo-entusiaster har kunnet finne tegn på hemmeligholdelse og tilsløring. Og h v i s noe slikt skulle eksistere i en eller annen form, så er det i alle fall ikke åpenbart.

Når det gjelder Colorado-undersøkelsen og Condon-rapporten så har det nemlig ved en lykkelig tilfældighet kommet dokumenter for dagen som viser at her var det faktisk et komplott på gang, et forsøk på å føre publikum bak lyset. MEN, på en helt annen måte enn ufolitteraturen har hevdet: Colorado-prosjektet var komplottets o f r e - ikke dets skapere! Faktum er at det var ufo-tilhengere med en fanatiker i spissen (James E. McDonald) som satte i verk en prosess som tok sikte på å miskreditere Colorado-undersøkelsen, dersom resultatet av denne ble negativt. Hadde ikke disse papirene kommet frem ville sannheten aldri ha kommet for dagen. Myten ville leve og stadig bli gjentatt i ufo-litteraturen.

6. Grundige studier overbeviser.. Ofte har det vist seg at det motsatte faktisk er tilfelle. Flere eksempler finnes på at personer som virkelig har brydd seg med å gå i dybden av denne materien tvert imot er blitt skeptikere. Mange mener at dette også gjelder noen av de gamle kjente koryfeene i USA, men at disse ikke vil innrømme det utad.

7. Dette er en regel de fleste ufologer trofast har holdt seg til. Ekspertene fra den skeptiske leiren har derimot med hell kunnet vise til at nettopp ved å studere de oppklarte sakene har man fått en innsikt i de (midlertidig) uoppklarte tilfellene som har ført til oppklaring.

8. Fordomsfrie ufologer finnes nok, men de er meget, meget få. Dersom ufologene virkelig var i takt med sine slagord på dette punkt ville de ikke ha

nøyd seg med å lese pro-ufo-litteratur og tviholde på tesene i denne. De ville ha vært like interesserte i å sette seg inn i dyktige skeptikers materiale og synspunkter. Men så er ikke tilfelle. De påberoper objektivitet og vitenskapelighet, men handler motsatt. Ufologene sier til stadighet at det er uviten-skapelig å avvise, man må være åpen for alt nytt og forske fordomsfritt. Men da glemmer de at nettopp dette har vært gjort - av det amerikanske flyvåpen i årtier, Colorado-universitetets under-søkelse og mange andre.

Verdens fremste ufolog, J. Allen Hynek, uttalte en gang at dersom ufo-undersøkelser ble satt i gang med de og de midler, som han beskrev nærmere, ville han bli meget forbauset dersom det ikke innen kort tid fremkom positive resultater. Og Hynek fikk apparatet og midlene. Men selv etter meget lang tid var resultatet stadig like negativt. Om Hynek ble overrasket så har han i alle fall forsømt å gi uttrykk for det. Resultatet passet derimot meget godt med skeptikernes oppfatning.

Hyneks sjefsetterforsker, Allan Hendry, startet som troende og drev ufo-undersøkelser på heltid i et par år. Han fant da at bare ved å bruke et par timer på hver sak kunne han oppklare de aller fleste (ca. 98%). Han mente at med enda bedre hjelpemidler, større innsats og kompetanse, ville også denne lille resten bli oppklart. Hendry lærte altså mer på to år enn Hynek gjorde på 40. Men det er sjelden man hører ufologer referere til Allan Hendry...

Vi ser altså at ufologi, slik den praktiseres av de fleste, kan reduseres til "frasologi".

UFOENE I HESSDALEN

For ca. fem år siden mottok ufologene et bidrag til sin bevisbyrde som man bokstavelig talt kunne kalle en gave fra himmelen. Folk i Hessdalen ved Røros begynte å rapportere tilsynelatende uforklarlige lysfenomener over dalen. Det ble store avisoverskrifter og Hessdalen ble snart et ufologisk Mekka - et norsk Loch Ness.

NIVFO var den første instans som ble varslet om lysene, og satte straks i gang med undersøkelser.

Den 1. april 1984 opprettet NIVFO en meteorologisk hovedstasjon i Hessdalen, med sikte på å teste to hovedhypoteser: plasmateorien og inversjonsteorien. Ved siden av det meteorologiske utstyret ble det tatt i bruk andre avanserte måleinstrumenter av forskjellig slag. Kort fortalt ble resultatet av de totale undersøkelsene som følger:

En meget stor del av observasjonene kunne føres tilbake til kjente fenomener, som fly, astronomiske objekter, satellitter, lykter, billys osv.

En rest som ikke kunne føres tilbake til slike årsaker ble stående igjen.

En måneds drift ved stasjonen gjorde det klart at forholdene i Hessdalen i høy grad var tilstede for dannelsen av atmosfærisk plasma, kulelyn og sterke temperaturinversjoner. Det oppstår inversjonslag i atmosfæren som virker som et speil. Lyskilder av mange slag, inkl. plasmalys, vil dermed bli reflektert eller avspeilet i inversjonslagene.

På bakgrunn av disse undersøkelsene og en lang rekke andre, hvor også fly ble benyttet, har NIVFO gjort rede for resultatene og konklusjoner i en egen rapport - HESSDALSRAPPORTEN - på ca. 70 sider. Den foreligger også på engelsk. (Men ufologene er ikke særlig glade i den.)

At folk i Hessdalen har undret seg over fenomenene er ikke noe merkelig. Disse fenomenene er sjeldne, men ikke enestående for Hessdalen. Det finnes en rekke steder rundt om i verden hvor slike "stedsbundne" lysfenomener har opptrådt i lange tider. Heller ikke i Hessdalen er dette noen ny manifestasjon. Man har beretninger om lysene helt tilbake til 1870.

Latterliggjørelse

Gode ufo-historier blir gjerne raskt gjort til gjenstand for global mytespredning, og i dag verserer spekulasjonene og fabuleringene om UFOene i den norske dalen verden rundt. Og det er ikke bare ufologenes budstikke som har løpt. Også en viss type engelsk-

språklige aviser har ytet sitt bidrag. Den 15. februar 1982 skrev "Globe" at UFOene (i Hessdalen) holder en hel nasjon i et grep av frykt og at militære myndigheter står maktesløse. En av ufo-foreningsmedlemmene omtales som "commander of Norways UFO-Watch forces", og han forteller til Globe at han har sett 30 flygende tallerkener eller mer.

Den 1. april 1982 hadde Arbeider-avisa i Trondheim et forsideoppslag om at en flygende tallerken hadde landet i Hessdalen og at "piloten" hadde steget ut for å late vannet. Omtalte sjef for de norske observasjonsstyrkene satte straks kursen for Hessdalen alt det remmer og tøy kunne holde. Det gjelder i slike tilfeller å være først ute, da er sjansen til å komme i avisen større. Og det lyktes.

Såvel ufologer som endel mennesker i Hessdalen klager over latterliggjørrelse. I et intervju med weekend-Aftenposten for 4. april i år, foranlediget av ufo-innslaget i "Senfredag" på TV kvelden før, sier nevnte ufolog at han nærmest daglig blir ledd av for sitt engasjement. Det er da god grunn til å merke seg at til å begynne med, før ufologene dominerte bildet i dalen, var det ingen som lo.

UFOLOGIEN I HISTORISK PERSPEKTIV

På midten av 1960-tallet var den gjennomsnittlige ufo-bevegelsen i høy grad preget av den legendariske amerikaneren George Adamski. Han hevdet å ha møtt en mann fra Venus i den Californiske ørken og at han senere ble tatt med ombord i de utenomjordiske romskipene. Etter som vennskapet utviklet seg ble det turer til planetene og den utvalgte Adamski deltok i vidløftige konferanser på Venus og Saturn, hvor jordens skjebne ble drøftet. Jorden var den eneste planeten i vårt solsystem som ennå ikke hadde nådd langt nok i sin utvikling til å kunne innlemmes i det interplanetariske broderskap.

Flere ufo-organisasjoner hadde Adamski som sin store autoritet. Meningsmotsetninger forekom dog innen ufo-gruppene, idet f.eks. noen følte seg mer tiltrukket av den såkalte Keyhoe-linjen. Donald Keyhoe var grunnlegger og leder av en stor ufo-organisasjon i USA (NICAP), som

neppe tvilte på UFOenes interplanetariske herkomst, men var kloke nok til å ta avstand fra Adamskis historier. I stedet påkalte man forskning.

I dag virker det utrolig at så mange mennesker helhjertet kunne tro på Adamskis evangelium. Men det gjorde man. Når Adamski fortalte om byer på månen, ja så var det byer på månen.

Dersom vitenskapsfolk og andre kritikere hevet sin røst og sa at Adamski bare var en fantast, så kom det naturligvis av at vitenskapen ville sjule den storslåtte sannheten for menneskeheten: Vi er ennå ikke modne til å se sannheten i øynene. Adamski representerte det gode!

På denne tiden dukket det også opp et par store sektaristiske bevegelser, Universal Link og Orthon-bevegelsen. (Orthon var navnet på Adamskis venn fra Venus). Orthon-bevegelsen samlet seg bl.a. rundt de mediale budskap fra en dansk drosjesjåfør og ble ganske kjent gjennom en dommedagsprofeti, som førte til at man bygget en "atomsikker" bunker ved Borup på Sjælland der de troende skulle samles ved den nær forestående verdensundergangen. Denne utviklingen innen den danske ufo-bevegelsen førte til menneskelige tragedier for noen av de innblandede; oppløste ekteskap og et selvmord.

Blant svært mange ufo-interesserte har det alltid vært om å gjøre å finne det endelige beviset for at vi får besøk fra andre planeter. Men hva som skal gjelde som bevis er en individuell bedømmelse. Noen har følt seg overbevist på grunn av mengden av ufo-rapporter. Det var den type overbevisning og entusiastiske personer som satte i gang ufo-bevegelsen. Deres hensikt var i fellesskap å overbevise verden, først om at vi har besøk fra rommet, og dernest om at de selv ikke var noen dårer. Den latterliggjørrelse de som marginalgruppe er blitt gjort til gjenstand for har satt sine dype spor. Det er i dag den dypere årsak til den ufo-paranoiaen som omfatter menn i svart (men in black), CIA-agenter og taushetsgruppen, for å nevne noen innslag. Dessuten var pionertidens ufo-interesserte dypt bekymret for atombombetrusselen - i seg selv et sympatisk trekk, men det gav seg ut-

slag i allskens budskap fra rommet med pekefinger fra våre ikke-jordiske rombrødre. Det var den pseudoautoritet som de ufo-interesserte forsøkte å sette bak sitt arbeide. Mange ufo-grupper ble startet i denne ånden.

Det er ufologenes opptreden gjennom årene som har overbevist mange om at ufo-gåten - hvis noe slikt finnes - ikke kommer til å bli løst, i alle fall ikke så lenge det finnes ufologer. De blåser hele tiden liv i ballongen og gjør felles sak med en sensasjonshungrig presse samt en håndfull profittsøkende forfattere. "UFO-gåten" kommer til å fortsette å leve, eller kanskje da bort, men den vil ikke bli løst. Det har de ufo-interesserte selv sørget for.

Endel ufo-organisasjoner har, i det minste utad, tonet ned de gamle sektaristiske ideene og markedsfører seg heller som forskningsbevisste og "vitenskapelige". Andre igjen er ifologene, som mener å ha identifisert UFOene som Interplanetariske Flygende Objekter - IFOer! Ifologene hevder at de vet dette bl.a. med henvisning til informasjoner gitt av såkalte kontaktpersoner, dvs. personer som påstår at de har hatt kontakt med romvesener. Gjennom sitt arbeide forsøker ifologene å spre ut denne sannheten. De vil overbevise andre om at vi ikke er alene i universet men får besøk fra andre kloder.

Ufologene på sin side mener at de UFOene som man ikke finner noen forklaring på er genuiene UFOer. At det skulle dreie seg om farkoster av ikke-jordisk opprinnelse anses (i det minste utad) for å være bare én av flere muligheter. Ved å samle inn, registrere og analysere rapporter om ufo-fenomener vil ufologene medvirke til å løse den såkalte ufo-gåten og spre kjennskap til gåtens eksistens.

Det ideologiske skillet mellom ufologer og ifologer har eksistert til alle tider og har gjerne vært en av hovedårsakene til de gjentatte splittelene av ufo-organisasjoner - en prosess som til tider har minnet om celledeling. (Ufo-foreningers innmeldingsskjema inneholdt da også et spørsmål om søkerens ufo-interesse var av religiøs, filosofisk eller teknisk art.)

Så kom J. Allen Hyneks bok "UFO - en dokumentasjon" ut, og dette førte til at

flere ufo-grupper lot Hynek bli sitt nye forbilde. Han var vitenskapsmann, astronom, og hadde i 20 år vært konsulent for US Air Force i ufo-spørsmål. Dermed kom Hyneks ufo-definisjon på moten: "Med UFO mener vi et fenomen (....) og som fremdeles er uforklart etter å ha vært undersøkt av kvalifiserte etterforskere."

Men mange tilbakefall har forekommet og for de fleste gruppenes vedkommende er nok Hyneks rammebetingelser mest benyttet utad av taktiske hensyn. Det trer ganske tydelig frem når man leser ufo-gruppers publikasjoner.

Når så dataalderen gjorde sitt inntog ble det hos teknisk innstilte ufologer populært å EDB-behandle ufo-rapporter. Avisintervjuer med ufologer hadde alltid med en opplysning om at materialet nå blir computerbehandlet. For Norges vedkommende het det at denne prosessen foregikk på en stor datamaskin i Danmark. Det var før hjemmecomputernes tid. Undersøkelser bragte dog for en dag at denne berømte maskinen ikke eksisterte.....

Men der hvor computerbehandling har forekommet ble resultatet stort sett som ventet: "Søppel inn, søppel ut". I dag har mange ufologer innsett det formålsløse i å legge anekdotisk materiale på data. Men våre hjemlige ufologer fortsetter fremdeles å fortelle til avisene at nå går ufo-rapportene inn på EDB. For mange vil nok dette låte profesjonelt og vitenskapelig.

Ifologene er ikke interesserte i denne teknikken. De sverger til det "filosofiske" aspekt og sier at ufo-gåten ikke kan løses ved hjelp computere. Det er jo heller ikke nødvendig når man allerede vet hva ufoer er.

Situasjonen i dag

Dagens situasjon er ikke særlig forskjellig fra den historiske - førti år etter at Kenneth Arnold fortalte pressen om sin observasjon ved Mount Rainier i staten Washington, USA. Han innledet ufo-æraen og skapte uttrykket flygende tallerken.

Ufo-syndromet fremstår stadig som et konglomerat av oppfatninger og ideologier, helt fra det åpenbart psyko-

patologiske til halvvitenskapelig inn-
sats på et område man tror er et viktig
forskningsanliggende.

Det er derfor beklagelig at de sist-
nevnte gruppene ikke definerer sitt pro-
blem og sin innsats klarere enn tilfellet
er. Samtidig skulle de offisielt ta av-
stand fra de elementer i det ufologiske
konglomerat som de i k k e innbefatter
i sin definisjon. Men stort sett blir
dette ikke gjort. En av grunnene kan nok
være at selv de mest vitenskapelig ori-
enterte ufo-organisasjonene for det meste
har en medlemsmasse bestående av ufo-
romantikere av den gamle skole og at
disse ville falle fra dersom de kiosk-
pegede innslagene forsvant. Dermed ville
også det økonomiske grunnlaget bli borte.
Faktisk skal det heller ikke s å mye
til før enkelte abonnenter eller med-
lemmer tra sin hatt og går. Det at ufo-
organisasjonen oppklarer endel ufo-saker
og bringer dette i sitt tidsskrift kan
være nok for noen. Det tragiske er altså
at de aller fleste ufo-foreninger er av-
hengige av "galskapens allmenning" for å
kunne drive sin virksomhet. Derfor er man
nokså avhengig av å utforme sine publika-
sjoner med tanke på lesere som synes å
være allergiske mot rasjonell tenking og
vitenskapelig orientert forskning.

Publikum og UFOene

Det ufo-interesserte publikum forøvrig
består for en stor del av personer med
den samme emosjonelle attityde som er
nevnt ovenfor. Herfra rekrutteres også
medlemmer og abonnenter, med det resultat
at denne typen av ufo-organisasjoner får
relativt mange medlemmer/abonnenter og
dermed penger i kassen. Media liker også
best å slå opp sensasjonelle historier.
Motforestillinger og oppklaringer basert
på fakta er ikke så populære. Dermed er
man inne i en slags circulus vitiosus -
som sørger for å holde ufologien på det
nivå den alltid har vært, og med et visst
latterlig skjær over seg.

Vitenskapen og publikumsmajoriteten
bryr seg ikke med UFOene. De leser opp-
slagene i aviser og ukeblad, tenker på de
små grønne menn og trekker på skuldrene.

Noen meget få er likevel interesserte i
den forstand at de ønsker å holde seg
ajour med det som skjer på dette området;
de vet ikke riktig hva de skal tro, men
er interesserte i seriøs, objektiv og på-
litelig informasjon. Disse menneskene bør

dog ha gjennomskuet "forretnings-
ufologien" og naivismen.

SERIØST ARBEIDENDE ORGANISASJONER

Hva vil det si å arbeide seriøst med
"ufo-problemet"? For det første har
vi tydelig nok sett hva som i k k e
er seriøst. Hvis man i det hele tatt
skal arbeide med noe slikt som ufo-
fenomener må man først av alt sette
opp en klar og meningsfylt definisjon
av hva man legger i begrepet UFO.
Hynek's berømte definisjon vil ganske
visst ikke levne mange UFOer igjen,
og den kan til dels kritiseres. Da er
Condon-komiteens definisjon på visse
måter bedre: "Med UFO menes det eller
de stimuli som fremkaller en rapport
om noe sett på himmelen, i luftrommet
eller på bakken og som antas å kunne
fly, men som ikke ble gjenkjent"...osv.

Denne formuleringen har lyktes med
å gripe fatt i essensen: Vi har ingen
UFO i laboratoriet, det eneste vi har
er menneskers beretninger om noe de
påstår å ha opplevet, men som de ikke
kunne identifisere som noe for dem
kjent. Det er med andre ord u f o -
r a p p o r t e n vi har å arbeide
med. Og den har i høy grad å gjøre
med det menneskelige sanseapparat.
Nettopp på dette punkt gjør de fleste
ufologer en kardinalfeil: De overser
de psykologiske aspektene og gjør seg
ikke nytte av landevinningene innen
persepsjonpsykologien. Dette moment
blir regelmessig oversett av amatør-
etterforskere.

Når ufo-definisjonen er klar tar
man neste skritt og sier fra på en
entydig måte hva det er man ønsker å
utrette: "Vi vil ikke utelukke at det
bak ufo-materialet kan skjule seg et
eller annet som kan gi kunnskapsmessig
gevinst. Vi ønsker derfor å forsøke å
utforske saken så objektivt som mulig
og vil i den grad det lar seg gjøre
anvende oss av vitenskapens metoder og
prinsipper i arbeidet. Også informa-
sjonen utad til publikum skal skje på
de samme premisser."

Men praktisk talt alle ufologer har
opp igjennom årene hoppet bukk over
dette aller første og avgjørende skritt.
De begynte i stedet med å påstå at
UFOene er et reelt men ukjent fenomen,
eller at de er farkoster fra rommet!

Noen lesere vil kanskje mene at denne lange artikkelen i ufologiens jubileumsår har vært svært negativ og nedsettende. Til dette vil vi gjerne si følgende:

Ved nærmere ettersyn vil man oppdage at artikkelen heller er et positivt bidrag til det som kanskje kunne ha vært en seriøs og vitenskapelig ufologi. Artikkelen er kritisk til de faktorer som effektivt har forhindret en slik utvikling.

For det andre skal de dyktige og ærlige ufologene som faktisk finnes selv om de er meget få, ikke forbigås i taushet.

I Tyskland har man Das Centrale Erforschungsnetz aussergewöhnlicher Himmelsphänomene (CENAP), og i vårt naboland Danmark har vi Skandinavisk UFO-Information (SUFOI). Disse to for-tjenere på forskjellige måter en positiv omtale i en artikkel som denne.

CENAP er kanskje den eneste ufo-organisasjonen i verden som kunne kalles skeptikere. De har en meget høy opplæringsprosent og bruker en meget stor del av sin tid og spalteplass til å belyse de mer og mindre naivistiske elementene i ufo-konglomeratet.

SUFOI er en gammel organisasjon, som har steget i gradene kunne man si - fra Adamski-tiden, via Keyhoe-fløyen og frem til Hynek-reformasjonen. SUFOI er karakterisert av en kjerne dyktige medarbeidere med mange kontakter rundt om i verden. Man får innhentet mye stoff og såvel bearbeidelsen som presentasjonen er utført så godt som det lar seg gjøre med begrensede midler og innsats på fritiden.

SUFOI er ikke skeptikere, men til forskjell fra de fleste ufo-organisasjoner nøler de ikke med også å presentere skeptiske artikler og materiale i sitt tidsskrift UFO-NYT. F.eks. så er vel CENAP og SUFOI de eneste organisasjonene i verden som ikke har sensurert bort Hessdalsrapporten fra sine spalter.

SUFOI har i dag ca. 1500 medlemmer. De ville trolig kunne oppnå det dobbelte dersom de hadde fulgt sine nordiske kolleger og satset rent forretningsmessig på irrasjonalismens store marked. Dog har SUFOI trolig mistet mange medlemmer

som følge av sin økede seriøsitet og kompetanse. Medlemmer som vil ha seg frabedt enhver annen sannhet enn den de selv har skapt seg i sin egen fantasi.

UFO-NYT er et godt blad, og det ville ha vært enda bedre dersom man ikke var tvunget til å krydre spaltene med den slags som er nødvendig for økonomien.

I Danmark har man dessuten IGAP - en ren sekteristisk forsamling som koser seg med å dyrke Adamskis gamle eventyr. I en uttalelse fra IGAP-ledelsen blir det nylig gitt uttrykk for et oppsving i ufo-dyrkelsen, nå da "ufologiens verste fiende", J. Allen Hynek er død! For ifologene var ikke Hynek sterk nok i romskipstroen og dermed måtte han være en løpegutt for skumle krefter innen regjeringen eller CIA.

Tidligere fantes dessuten Dansk UFO Center, på det nærmeste et ufo-arkiv, opprettet og ledet av Willy Wegner. (Et kjent navn for NIVFO-Bulletins lesere). Wegner bløt etter hvert som han fikk større innsikt i materien skeptiker. Han startet utgivelsen av bladet Skeptica, som etter en tid ble nedlagt til fordel for Para-nyt.

CENAP og SUFOI er de eneste "rene" ufo-organisasjonene i verden vi vil nevne under denne rubrikken.

-ooOoo-

Under den norske ufo-bevegelsens TV-debut den 3. april - to dager for sent til å markere datoen for "landingen" i Hessdalen - ville seerne ha opplevet en prøve på den "gjennomsnittlige" ufo-mani som er omtalt i denne artikkelen. Tilhengernes latter og klapping til ære for naive replikker, total avvisning av vitenskapens kommentarer, påstanden om et "ukjent fenomen", klaging over latterliggjørelse og kullsviertro på anekdotiske beretningers nøyaktighet, samt sist men ikke minst: selvsikkerhet på bakgrunn av et fundament som ikke eksisterer annet enn som myteskapende dogmer.

Vi vil avrunde denne artikkelen med et par historier fra virkeligheten, som er egnet til å belyse nærmere den type handlinger som er egnet til å innhylle ufologien i et skjær av mistro og komikk.

Foto taget av Willy Wegner under en utflykt i Hareskoven.

Bildet viser danske ufologer for mange år siden på ufo-jakt Hareskoven, like nord for København. De var utstyrt med fotoapparater og kikkerter, men så ikke noe til UFOene.

På veien hjem hendte det likevel noe! De stanset oppe på en liten høyde - et kaotisk sted der en høststorm hadde veltet og knekket trærne innenfor et stort område.

I den snøkledd skogen tok de seg så en hvilepause. Noen av dem drev omkring på måfå. Det var bitende kaldt og de fleste ville fortsette til bilen, men et par av dem var borte. Det ble ropt på dem, men intet svar. Litt senere dukket de opp. En av dem kom løpende ut av skogen som en gasell. Han påsto senere at han var blitt mentalt kontaktet av rommennesker og spurte de andre om de ikke hadde sett et orangefarget lysskjær.

Willy Wegner, som tok bildet, forteller at han fikk inntrykk av at de to forsøkte å få de

andre til å tro på en oppdiktet kontaktberetning.

Det hører også med til historien at det under utflykten ble budt rundt "speed" (en droge kjent under navnet preludin. Den virker stimulerende og fremmer en følelse av betydningsfullhet.)

Den videre utvikling for disse menneskene forløp slik at en ble førtidspensjonert, en begynte å lese teologi, en slo seg på et eller annet nyreligiøst, og en er død. Den femte, Willy Wegner, ble skeptiker! Ikke alene på grunn av denne hendelsen, men som en lengre prosess av innsikt og selvkritikk.

Dette innslaget, samt avsnittet om ufologien i historisk perspektiv er bl.a. basert på et intervju med Willy Wegner i Søkaren nr. 3/1987.

Wegner har meget store kunnskaper om ufologiens utvikling, og gir i intervjuet en god oversikt over denne.

I 1954 kom det i England ut en bok med tittelen "Flying Saucer from Mars" skrevet av Cedric Allingham. Boken kom også ut på dansk (1962).

Her kan man lese om hvordan forfatteren den 18. februar 1954 hadde møtt en mann fra planeten Mars. Denne boken ble av ufologer betraktet som et bidrag til bevisbyrden for at den kontakt-inspirerte ufologi var den sanne lære. Og følg nå godt med kjære leser:

I forordet til den danske utgaven skrev en fremtredende ufolog - en mann med både utdannelse og renommé i orden - som følger:

"Det er med stor glede jeg introduserer denne boken for danske lesere. Forfatteren Cedric Allingham er et særdeles nøkternt menneske, som på beste forskervis utelukker alt som han finner bare den minste smule tvilsomt."

I virkeligheten er boken skrevet av astronomen Patrick Moore. Hele denne historien, inklusive personen Cedric Allingham, er oppdiktet fra ende til annen!

KILDE: Para-nyt nr. 1/1987.

Science fiction-forfatteren Arthur C. Clarke skrev en gang følgende: "Sjelden har noe subjekt vært så belastet med bløff, hysteri, religiøs mania, inkompetanse og mesteparten av de øvrige usympatiske menneskelige egenskaper". Clarke snakker her om UFO.

I sin bok "UFOs - The Public Deceived", tilføyer Philip Klass: "Av disse (menneskelige egenskapene) vil jeg trekke frem godtroenheten hos ufologer og visse deler av mediene, idet jeg erindrer Francis Bacon's kloke advarsel: *"En godtroende mann er en forfører"*. Dersom ufologer og noen journalister bare forførte seg selv, ville det ganske enkelt være deres personlige problem. Men altfor lenge har de forført også publikum.

President John F. Kennedy har sagt: *"Sannhetens største fiende er svært ofte ikke løgnen - veloverveid, uttenkt og uærlig - men myten, utholdende, overtalende og urealistisk. Tro på myter tillater den komfort å ha en mening uten bryet med å tenke"*.

LITTERATUR OG REFERANSER

Philip J. Klass:
- UFOs - the public Deceived
Prometheus books, New York 1983

Robert Sheaffer: The UFO Verdict
Prometheus books, New York 1983

James Randi: Flim-Flam!
Prometheus books, New York 1983.

Jan S. Krogh:
Hessdalsrapporten, NIVFO 1984

Søkaren nr. 3/87: "En troende blir skeptiker."

J. Allen Hynek: UFO - en dokumentasjon
Ernst G. Mortensens Forlag, Oslo 1974.

Weekend Aftenposten for lørdag aften den 4. april 1987.

UFOLOGISKE PRINSIPPER:

1. I utgangspunktet ærlige og intelligente personer som plutselig står overfor en uventet hendelse, spesielt en som involverer et uvanlig objekt, kan være meget unøyaktige når de forsøker å beskrive hva de så.
2. På tross av de betydelige begrensninger som den menneskelige persepsjon har når man står overfor en uventet og uvanlig begivenhet, kan endel av detaljene som observatøren erindrer være forholdsvis nøyaktige. Problemet ufo-etterforskeren møter er å forsøke å skille mellom de detaljene som er presise og de som er meget unøyaktige. Dette kan være ganske umulig inntil UFOets virkelige identitet er fastslått; i noen saker kan dette være et uoppløselig problem.
3. Hvis en person som observerer et uvanlig eller ukjent objekt konkluderer at det muligens er et romskip fra en annen verden, kan han lett oppfatte det slik at objektet reagerer på hans nærvær og handlinger, når det i virkeligheten ikke finnes noen slike relasjoner mellom årsak og virkning.
4. Nyhetsmedia som gir en UFO-beretning store oppslag med det samme den dukker opp, vil ofte ofre liten eller ingen tid og spalteplass på en prosaisk forklaring på saken når så langt kommer.
5. Ingen menneskelig observatør, inklusive erfarne flymannskap, er i stand til å anslå hverken avstand/høyde eller størrelse på et uvanlig objekt på himmelen, med mindre dette befinner seg meget nær et kjent objekt, hvis høyde og størrelse er kjent.
6. Så snart nyhetsdekningen leder til folks tro på at der er UFOer i området, finnes det tallrike naturlige objekter som, spesielt når de blir sett om natten, kan få uvanlige karakteristika i sinnet hos håpefulle iakttakere. Deres ufo-rapport vil i sin tur øke spenningen og får enda flere observatører til å kikke etter UFOer. Denne situasjonen driver frem seg selv inntil media mister interessen for saken, og dermed vil "ufo-bølgen" raskt legge seg til ro.
7. I forsøkene på å slå fast om ufo-rapporten er en bløff bør etterforskeren holde seg til fysiske bevis eller mangel på slike der hvor de burde finnes, og ikke på vurderinger av og vitnesbyrd om observatørens karakteregenskaper.
8. Det at selv erfarne forskere ikke er istand til fullt ut å forklare en ufo-rapport på grunn av utilstrekkelig informasjon, selv etter iherdige forsøk, betyr ikke at man har fått indiser til støtte for hypotesen om at romskip fra andre planeter besøker jorden.
9. Når et lys blir sett på natthimmelen og som antas å være et UFO, og dette blir rapportert til en radaroperatør som anmodes om å kikke etter et ukjent mål, vil så å si alltid et "ukjent" mål bli funnet. Og omvendt, hvis et uvanlig mål blir sett på radarskjermen om natten og oppfattes som et UFO, og en observatør blir bedt om å kikke etter et lys på natthimmelen, vil nesten bestandig en visuell observasjon bli gjort.
10. Mange ufo-saker fortøner seg forbløffende og uforklarlige ganske enkelt fordi etterforskeren ikke har gjort seg tilstrekkelige anstrengelser med undersøkelsen - at denne ikke er god nok.

Philip J. Klass

Gyldigheten av disse prinsippene er mange en gang blitt bekreftet, f.eks. i Hessdalen. De 10 prinsippene er meget relevante!

« SIGARER »

AV K. STENØDEGÅRD

LYDLØST OG MAJESTETISK GLED DEN OVER HUSTAKET....

Under Ufo-innslaget i "Senfredag" den 3. april sto det frem en meget ivrig dame fra salen og fortalte om en sigar hun hadde sett fly over hustaket. Hun valgte å tro sine egne øyne. Rolf Brahde på sin side undret: "hvorfor kommer det aldri en UFO over mitt hus?"

I denne forbindelse har jeg lyst til å fortelle om den gangen det faktisk fór en "sigar" over m i t t hus... for mange år siden.

Jeg sto i døråpningen til baksiden av huset og kikket tilfeldigvis opp. Det ble et sjokkerende syn: Over hustaket kom en stor, sigarformet farkost glidende gjennom luften uten en lyd. Det var ingen vinger å se, men et slags sideror bakerst på skroget. At dette var en konstruert gjenstand hersket det overhodet ingen tvil om. Det hele fortonet seg temmelig mystisk. Fly har som kjent vinger og de er ikke lyd-løse. Altså måtte dette være et UFO; et moderskip fra verdensrommet, av det slaget man har lest om i ufo-bøker.

Om jeg hadde hatt et fotoapparat for hånden er det ikke så sikkert at det ville bli husket i beflippelsen.

Imidlertid befant det seg en kikkert noen meter unna og den ble hentet i en fart. Gjennom kikkerten fremkom det mørke metalliske skroget klart og tydelig, og ikke nok med det - der var bokstaver eller symboler på det! En kunne ikke unngå å erindre seg Adamskis skrifttegn fra Venus. Men nedslående nok avslørte kikkerten at det dreiet seg om bokstaver fra vårt gamle jordiske alfabet: US AIR FORCE

Og gjennom kikkerten hadde flyet både vinger og det hele.

Hva var så grunnen til "illusjonen"? Det dreide seg her om et stort fly, adskillig større enn de man var vant til å se. Dette kunne ha gitt en illusjon av at "objektet" befant seg lavere enn tilfellet var. Høyde og vindretning har gjort at motorduren ikke hørt.

Observasjonsvinkelen, lysforhold og muligens litt dis kan ha vært årsaken til at den vingen som vendte mot observatøren ikke ble sett med det blotte øye. Den andre vingen var vel skjult av flyskroget. Det er i alle fall sikkert at denne illusjonen så lenge den varte var fullkommen. I litteraturen finnes det mange eksempler på lignende illusjoner med fly. Dette var trolig et stort transportfly med relativt liten fart.

Noe tilsvarende kan skje med helikoptere. I nevnte utgave av weekend Aftenposten refereres noen observasjoner av lys og konturer, som for observatørene har fortonet seg nokså mystiske. Midt i Lambertseter sentrum fikk to ungdommer i bil øye på et lyspunkt på natthimmelen. Det lignet en stjerne og beveget seg mot dem. Etter hvert beveget lyspunktet seg skrått foran dem og de ser fire lyspunkter i forskjellig farge i hvert hjørne av objektet. Etter syv-åtte minutter forsvant det ut av synsfeltet. Objektet virket butt foran og gradvis smalere bakover. "På mange måter minnet formen om et helikopter, men vi hørte ingen lyd", forteller et av vitnene til avisen. Der står det også at helikoptere fra Rygge hadde hatt formasjonsflygning en kveld da mange rapporterte UFOer.

Nevnte observasjon, som fant sted sent på kvelden den 6. februar, blir nærmere undersøkt av NIVFO sammen med endel andre observasjoner av året og som har vært slått stort opp i de lokale aviser. Også disse sakene har fulgt et velkjent mønster: observatørene forstår ikke hva de har sett og tror at det er UFOer. Avisene slår opp sakene overensstemmende, og så havner "rapportene" hos en ufo-forening for å bli til spikersuppe. Ufo-bladene rundt omkring siterer hverandre, og smører gjerne litt på fra gang til gang. Dermed har man et nytt "ufo-flap" å vise til.

TUT-ANKH-AMONS FORBANNELSE

AV WILLY WEGNER

Gjennom årene, helt siden arkeologer fant inn til Tut-ankh-Amons gravsted i 1922, har det versert rykter om at at det skulle hvile en forbannelse over graven.

Utgravningen og undersøkelsen tok omkring syv år og den engelske ekspedisjonen var ledet av arkeologen Howard Carter og finansiert av lord Carnarvon.

I en forholdsvis ny bok, "Magi og mystik" (1) kan man lese denne historien:

"En sak som har forbløffet forskerne hadde som hovedperson den engelske adelige lord Carnarvon, som finansierte den ekspedisjonen som i 1922 fant den egyptiske farao Tut-ankh-Amons grav. De arbeiderne som grov graven fri mente at det hvilte en forbannelse over graven, og fire måneder etter funnet døde lord Carnarvon i Cairo. Det sies at det øyeblikk han døde blinket alle lys i Cairo av ukjent årsak. Enda mer forbausende er påstanden om at hunden hans i samme øyeblikk utstøtte et hyl og falt død om på lordens gods i Highclere i England, over 3000 kilometer borte."

Mystiske dødsfall fulgte åpenbart i kjølvannet av ovennevnte hendelse, angivelig på grunn av en 3000 år gammel forbannelse. I løpet av et par år døde tretten av tyve personer som hadde vært til stede ved åpningen av graven. Siden har myten vokst lag på lag.

I en artikkel av Klaus Aarsleff kan man lese: "I 1929 døde Carnarvons hustru, lady Almina, etter et insektstikk og samme år døde Carters sekretær, Richard Betchell. Da Betchells far hørte om sønnens død kastet han seg ut fra en syv etasjers høy bygning - og avisene kunne føye enda en uhyggelig bortgang til listen over Tut-ankh-Amon-ofre" (2)

Så lett er det å gjøre gamle farao til sydebukk!

Bare sjelden opplyses det om dødsårsaken og hvor gammel avdøde ble. At den gamle farao skulle være skyldig i insektbitt og hopp fra store bygninger virker skjært.

Så sent som i 1979 var forbannelsen åpenbart stadig i funksjon. På det tidspunktet var den store Tut-ankh-Amon-utstillingen nådd til USA på sin verdensturne. En av betjentene som vokter skattene, George LeBrash, ble rammet av et slagtilfelle. Under henvisning til den forbannelsen som hvilte over Tut-ankh-Amons gravskatter, søkte han om ca. 125.000 kroner i erstatning. Betjentens sakfører viste til at det var tale om skade påført under klientens utførelse av sitt verv.

Saken ble forelagt for en dommer, men ble avvist. Dommeren mente at i så fall skulle mange av utstillingsgjestene også ha lidd under forbannelsen, hvilket ikke var tilfelle. Med juridisk spissfindighet viste dommeren til at LeBrash jo nettopp hadde hatt som oppgave å forhindre vanhelligelse av Tut-ankh-Amons gamle skatter. Den saken kunne man ikke slå mynt på. (3)

Men uansett hvor mange mystiske dødsfall eller andre merkverdigheter som i årenes løp er tilskrevet denne forbannelsen, så er det en agurketidshistorie. Forbannelsen ble oppfunnet av Howard Carter og lord Carnarvon. Da de nådde frem til graven og alle dens kostbarheter, uberørt gjennom 3000 år, var de naturligvis klar over at skattene måtte beskyttes. Det gjorde de dels ved å la en sikkerhetsoffiser sove i gravkammeret, side om side med mumier og gullskatter, dels ved å spre myten om faraos forbannelse.

I slutten av 1970-årene uttalte den tidligere sikkerhetsoffiser Richard Adamson: "Vi lot denne historien sirkulere fordi den lettet nattvakten.

Gjennom syv år sov jeg i graven om

natten". (4) Om noen skulle være blitt rammet av forbannelsen så var det Richard Adamson og ekspedisjonens vitenskapelige leder, Howard Catrter. De nådde begge en høy alder.

REFERANSER:

- 1) Magi og mystik i menneskets skjulte verden. København 1983.
- 2) Døden kom på hastige vinger. Klaus Aarsleff. Det Ukenkte, 1. årgang nr. 2 (1978/79)
- 3) Judge rebuts Tut suit/Kendrick Frazier. The Skeptical Inquirer, Summer 1982.
- 4) Mummy's curse tut-tutted/Kendrick Frazier. The Skeptical Inquirer, Fall 1980.

KILDE: Para-nyt nr. 1/1987.

ALF NORDHUS OM SEKTER:

I VG for 28.3.85 har advokat Alf Nordhus noen betraktninger om sekter. Han tar utgangspunkt i en avismelding fra Frankrike, hvor det drøftes forbud mot virksomheten til spesielle religiøse sekter.

Enkelte ungdomsskjebner er årsaken til at myndighetene må ta affære. De fanges inn av de ekstatiske og risikører hjernevask. De går så opp i "saken" og følger de religiøse lederne på en slik måte at de bryter familie- og vennskapsbånd. De utnyttes grovt, også arbeidsmessig og økonomisk. "Utviklingen" slike ungdommer gjennomgår er velkjent fra USA. Nå ekspanderer sektvesenet også i Europa, selv om vi her har så rike erfaringer for hva massehysteri og massesuggesjon kan resultere i.

Hos oss trekker nok de fleste på skuldrene av religiøse eksesser. Allerede den greske filosofen Epikur, som døde år 270 f.Kr., så på religion og gudsdyrking som utslag av frykt og angst. Synsmåten er nok i dag nokså rådende i form av likegyldighet overfor religionen. Om enkelte har et avslappet forhold til trosforestillinger, ville det være feil - ja, intolerant - ikke å godta menneskers religiøse behov. Religionsfrihet skal være en realitet. Men toleranse bør ikke føre til pass-

ivitet. Det må reageres mot usunne, skadelige forhold.

Vår statskirke og våre frikirke-samfunn har gitt stabilitet i det religiøse liv hos oss. Det samme gjelder legmannsbevegelsen. Harmonien med nordisk lynne er i orden selv om kristendommens vugge sto i Midt-Østen.

Faren for usunne tilstander truer i dag fortrinnsvis fra USA med all den disharmoni og manglende homogenitet som det amerikanske samfunn oppviser. Vi får være på vakt overfor import av sekterske vrangforestillinger og aksjonsformer som gir tilholdssted for sinnets perverse muligheter - religiøse som ikke-religiøse.

PATOLOGISK

I forrige uke kom meldingen om at en norsk student var drept av homo-sekt i New York. Fokuseret ble sektmentalitet og hva den kan resultere i selv om den naturligvis ikke gjelder grupper med kristen ferniss.

Det kan ikke hende her. Er vi sikre på det?

Poenget er ikke drapshandlinger. Det er derimot gruppementaliteten, oppslutningen om ensprede ledere, kvellingen av motforestillinger, vervingen av frustrerte, angstredne og hysteriske tilhengere. Det finnes alltid en sak å slutte opp om. Det finnes alltid ledervilje til å tvinge og true seg fram.

Våre tankers klarhet tilhører dagen. Kanskje bør vi ha som motto: Gi oss dagen tilbake.

-ooOoo-

Som vi vet har tendensen i utviklingen på ingen måte snudd i løpet av de to årene som er gått siden Alf Nordhus skrev dette. Snarere tvert imot.

NIVFO-BULLETIN NR. 4 og 5
vil også i år komme som et
dobbeltnummer ved juletider.

Fortsatt god sommer !

Red.

"UF0-hendelsen den 13.-14. august 1956 ved Bentwaters og Lakenheath i det østlige England er den mest gåtefulle og usedvanlige sak i radar-visuell-samlingen. UF0ets tilsynelatende rasjonelle, intelligente oppførsel antyder en mekanisk oppfinnelse av ukjent opprinnelse som den mest sannsynlige forklaring på denne observasjonen". - Condon-komisjonen.

ighet på omkring 960-1300 km/t. Objektet stoppet brått og satte i gang med en utrolig hastighet.

Omkring midnatt, mens observasjonene var på det høyeste, ble sjefen for radar-observasjonen på RAF-basen i Neatishead kontaktet. Han fikk straks sendt opp en De Havilland Venom nattjager fra jagerbasen i nærheten, Waterbeach, 35 km syd-vest for Lakenheath.

Venom-jageren ble ledet på sporet av et uidentifisert radarmål, som imidlertid forsvant. Et nytt radarmål dukket opp over Bedford, like nord for Cambridge. Radarkontrollen i Neatishead ledet Venom-jageren mot det nye radarmålet, og kort etter kunne navigatøren i jageren se det uidentifiserte objektet på flyets radar. Objektet var foran flyet. Umiddelbart etter meddelte piloten at målet var forsvunnet fra radarskjermen. Radarkontrollen i Neatishead kunne nå se radarmålet bak flyet. Objektet så ut til å følge flyet, hvorefter det tilsynelatende stoppet. Enda en Venom-jager ble sendt opp. Begge flyene måtte imidlertid vende tilbake til til Waterbeach med uforrettet sak - det uidentifiserte radarmålet var simpelthen forsvunnet i løse luften!

Helt frem til kl. 3.30 den 14. august ble det sporet ukjente radarmål på radaren i Lakenheath.

EN SAK DUKKER OPP

Det amerikanske flyvåpens UFO-studium utført av et hold vitenskapsmenn under ledelse av dr. Edward U. Condon - og derfor kalt Condon-kommisjonen - fikk kjennskap til observasjonene i Bentwaters og Lakenheath på sommeren 1968. Kommisjonen mottok et brev fra en mann som hadde gjort tjeneste på radarstasjonen i Lakenheath i 1956. I brevet gav han mange detaljer fra de begivenhetene som fant sted 12 år tidligere, men kunne merkelig nok hverken huske observasjonsdagen eller måneden. Gordon David Thayer, som undersøkte radarobservasjonene for Condon-kommisjonen, skrev en detaljert rapport om saken. Rapporten ble bl.a. offentliggjort i september 1971 i det ansette tidskriftet "Astronautics & Aeronautics". Som kilde benyttet Thayer bl.a. de originale kortfattede rapportene fra Bentwaters skrevet umiddelbart etter hendelsene og senere arkivert hos Project Blue Book. Disse rapportene er forvirrende lesning bl.a. på grunn av en sammenblanding av engelsk sommertid og normaltid. Thayer har i det store og hele kun brukt disse rapportene til sin rekonstruksjon av begivenhetene ved Bentwaters. De mer

dramatiske hendelsene ved Lakenhetath er rekonstruert på bakgrunn av opplysningene i det tilsendte brevet - selv om der er flere uoverensstemmelser mellom de 12 år gamle opplysningene i brevet og de originale rapportene.

KRITISKE RØSTER

Det er fra flere sider reist berettiget kritikk og tvil omkring hendelsesforløpet og en lang rekke detaljer, slik Thayer fremlegger dem i sin rapport.

Radareksperten E.P. Hall, som har vært direkte involvert i oppsettingen og betjeningen av en lang rekke radarer i Storbritannia, sier bl.a.: "Vi har alltid hatt mye tull med falske radarekko langs vår østkyst... Temperaturinversjoner (hvor et varmt luftlag ligger over et kaldt) forårsaker at våre radarer ofte viser hvert eneste skip i Den Engelske kanal. Flokker av trekkende gjess, ender og andre fugler er også årsak til mange falske radarekko". Hall er forøvrig fullstendig uimponert over radarekkoenes "usedvanlige" oppførsel på radarskjermene i Bentwaters og Lakenheath. For ham er det en velkjent opplevelse!

Der v a r faktisk tegn på unormal utbredelse av radarbølgene på observasjonsnatten. Den 13. august mellom kl. 21.30 og 22.15 sporet radaren i Bentwaters en stor gruppe med svakt avgrensede radarmål, som fløy i omtrent samme retning som de herskende vindene på det aktuelle tidspunkt. To T-33 treningsjetfly fra 512. jager-skvadron med premierløytnantene Charles V. Metz og Anrew Rowe ble sendt opp. De gjennomløp luftrommet nord-øst og sørøst for Bentwaters i omkring 45 minutter, men fant intet. Til gjengjeld meddelte pilotene at de kunne se en klar stjerne like over horisonten øst for Bentwaters - en stjerne som observatørene på bakken kunne ha trodd var et UFO. Løytnant Rowe forteller også at et fyr omkring byen Orford blinket gjennom en lavtliggende dis langs den engelske østkysten.

Radareksperten C.A. Fowler fikk tilsendt Thayers rapport og fortalte etter gjennomlesingen til UFO-skeptikeren Philip Klass, at falske radarmål er ganske alminnelige. Han tilføyde at han var "forbauset over at "Astronautics & Aeronautics" vil offentliggjøre slikt vås."

På dette eldre bildet fra Toronto Center ses forrest to GCA finale scoper av den typen som også ble brukt av RAF. På neste pult ses ovenfor et GCA search scope.

Philip Klass mener at de visuelle observasjonene meget vel kan skyldes meteorisvermen Perseidene (som hadde maksimum på dette tidspunktet). En annen UFO-skeptiker, avdøde dr. Donald Menzel, skrev i boken "UFOs - A Scientific Debate", at det uidentifiserte radarmålet som tilsynelatende forfulgte Venom-jageren, skyldtes at radarsignal som prellet av mot flyet, rammet et uidentifisert mål på bakken og deretter rammet flyet igjen. De to radarmålene på radarskjermen i Neatishead var således et direkte ekko fra flyet og et forsinket ekko fra flyet via bakken.

AVSLØRENDE VITNEUTSAG

Den 19. mars 1978 offentliggjorde London "Sunday Times" en artikkel om saken skrevet av ufologen Ian Ridpath. Han omtalte både Gordon Thayers etterforskning og sakens dunkle punkter som beskrevet i Philip Klass' bok "UFOs Explained". Artikkelene fikk et nytt vitne ut av buskene.

Pensjonert offiser i det britiske flyvåpen Freddie Wimbledon fra Guilford i Surrey reagerte på artikkelen ved å skrive et leserbrev til både "Sunday Times" og "Flying Saucer Review" (FSR). Ridpath fikk deretter nærmere kontakt med Wimbledon, og under deres korrespondanse kom det opplysninger for dagen som setter Bentwaters-Lakenheath-saken i et helt annet lys.

Wimbledon forteller bl.a.:

"... Jeg var sjef på hovedradarstasjonen i Norfolk (Neatishead) den aktuelle natt. Min oppgave var å overvåke databildet og å sende opp jagerfly i tilfelle av at et fiendtlig fly skulle trenge inn i britisk luftrom... Jeg møtte til tjeneste kl. 23. den 13. august og offiseren som jeg avløste rapporterte ikke noe uvanlig... Jeg husker at Lakenheath ringte for å fortelle at det var noe som "sjenerne" flyplassen deres, men de kunne ikke se hva det var. Jeg sendte en Venom-jager fra min kampgruppe opp og vår radaroperatør ledet flyet på sporet av objektet. Kort etter meldte piloten: "Contact", og umiddelbart etter lød det "Judy", som betydde at navigatøren i Venom-jageren selv hadde objektet klart og tydelig på radaren og derfor ikke behøvde videre hjelp fra oss... Sekunder senere dukket objektet opp bak flyet, og piloten meldte: "Mistet kontakten behøver hjelp." Han fikk vite at radarmålet

nå befant seg bak ham, og jeg sendte enda en Venom-jager opp. Før den ankom forsvant objektet, idet det tydeligvis steg med stor hastighet utenfor vår høyderadars rekkevidde... Forsvarskommandoen ble trukket inn i bildet, og en fullstendig rapport ble utarbeidet. En offiser fra forsvarsministeriet kom og intervjuet oss. Vi ble bedt om ikke å nevne episoden, og i 22 år har jeg holdt munn. Det som undrer meg er hvordan historien, fordreiet som den er, kom frem?... Jeg er særdeles mistenksom overfor de mange fasettene i de første rapportene fra radaroperatørene i Bentwaters og Lakenheath. I det området vrirler det av falske radarekko. Det krever ikke mye fantasi å forestille seg at forskjellige falske radarekko kan minne om et fly med en hastighet på mellom 80 miles og adskillige tusen miles i timen... Tilbake står det faktisk at minst 9 personer på bakken og to piloter hadde oppmerksomheten rettet mot et objekt som var tilstrekkelig "fast" til å fremkalle et radarekko."

Wimbledon påpeker dessuten at såvidt han husker så piloten på Venom-jageren i k k e det uidentifiserte objektet. Det ble kun sett på radar. Wimbledon betegner Thayers rapport i det store og hele som ren ønsketenkning, liksom sakens akter i Blue Book-arkivene er beheftet med feil og mangler.

Freddie Wimbledon mener at det kun er radarmålet som ble forfulgt av Venom-jageren som forblir uidentifisert, men vil heller ikke utelukke at dette mystiske radarmålet var forårsaket av atmosfæriske forhold, eller kanskje endog av tilstedeværelsen av et fiendtlig fly.

Ut fra de foreliggende opplysninger er det dermed ikke klart om Bentwaters-Lakenheath-saken stadig kan betegnes som "en av de mest gåtefulle og usedvanlige radarvisuelle sakene."

Kilde: Bl.a. UFO NYT nr. 4/83.

Dette er en av de sakene som i Condon-rapporten ble stående som uopklart, men som senere har fått en rimelig forklaring. Som bl.a. Philip Klass har pekt på er dette tilfelle med flere av de ikke-opklarte sakene fra Condon-rapporten.

I Aftenposten for 10. september i fjor hadde professor Egil A. Wyller en artikkel som gikk på at det russiske stedsnavnet Tsjernobyl skulle bety malurt. En profeti i Bibelen kunne således kobles sammen med kjernekraftulykken i Tsjernobyl. NIVFO ØST ved Preben Aavitsland har sett nærmere på denne saken og vi skal her kort referere resultatet. Det kan gjøres ved å gjengi et innlegg av professor Siri Svedrup Lunden ved Universitetet i Oslo. Vi har fått tilsendt manuset, som Aftenposten ikke fant plass til...

- Det var fint at professor Egil A. Wyller har gått over dammen, til Harvard-universitetet, for å få oppklart malurtvannet. Noen av oss slavister som arbeider noen etasjer høyere på Blindern har siden ulykken i Tsjernobyl ble kjent prøvd å finne ut hva Tsjernobyl betyr, og har i mangel på faglig ekspertise tydd til våre oppslagsverker, både (sovjet-) russiske, ukrainske, amerikanske og andre. Der fant vi, for å gjøre en lang historie kort, at russisk tsjernobyl, ukrainsk tsjernobil betyr det samme, nemlig Artemisia vulgaris L. dvs. burot. Ordet polyn (som finnes i tilsvarende former i alle slaviske språk, ikke bare i kirkeslavisk), er ifølge våre bøker fellesbetegnelse for en rekke medlemmer av slekten Artemisia men brukes i russisk og ukrainsk særlig om den legeplante som på norsk kalles malurt, Artemisia absinthium. Men vi skal ikke derfor forsverge at Harvard-eksperterne kjenner det ukrainske ordet tsjernobil som malurt. Som kjent kan plantenavn overføres fra ett medlem av en slekt til et annet. I vårt land finnes det områder der buroten kalles for "malurt", i strøk der den ekte malurt ikke finnes eller er sjelden. (Arbo Høeg). På russisk område finner vi at Tsjernobyl i Iver'guvernementet, det nåværende Kalinin-fylket, betegnet Artemisia campestris et sooparia, norsk markmalurt. Slikt forbauser ikke en som har beskjeftiget seg litt med plantenavns typologi.

Det forbauser mer at professor Wyller har fått opplyst at ordet tsjernobyl "... skal inneholde svart i samme betydning som "svartemaja"; ja i samme djevelske betydning som i vårt "Svarten". Det er nemlig alt annet enn uvanlig at plantenavn inneholder et ledd som viser til farven, og "svart" i de navn jeg har studert på østslavisk område, betegner nærmest "mørk". Men antakelsen om at djevelen er inne i bildet henger kanskje sammen med at Bibelen flere ganger bruker malurt som symbol på "det bitre og avskyelige" (Annemarta Borgen). Bibelens autoritet kan være bakgrunnen for at mange mennesker forbinder noe negativt med malurt nå. Ikke desto mindre har malurt-avtrekk, såvel i vann som i brennevin, vært patentmedisin mot mangeslags lidelser helt til våre dager, og er en viktig ingrediens i såvel verum (= Wurmtod, mot mark i maven), som i de forskjellige "Magenbitter"-brennevin som mange, også nordmenn, den dag i dag inntar ved besøk på sydligere breddegrader, av profylaktiske grunner.

Men det skal innrømmes at i hvert fall ikke denne slavisk-filolog til å begynne med tenkte på at stedsnavnet Tsjernobyl hadde noe med "stjernen Malurt" å gjøre. Nå har jeg imidlertid fått meg et nytt spørsmål: Hvorfor døde mange mennesker av vannet, som det heter i Åpenbaringen? Jeg har ingen vanskeligheter med å forstå at mennesker kan dø av kjernekraftulykker, og enda mer av stjernekrig, men av malurt?

*** **

Malurt heter på russisk polyn' (polyn' gor'kaja). Planten cernobyl' (med trykk på siste stavelse), cernobyl'e eller (vanligst) cernobyl'nik (Artemisia vulgaris) er b u r o t . Plantenavnet er sammensatt av to komponenter. Den første (cerno-) har sitt utspring i adjektivet cernyj - svart. Den siste (-byl') er tydeligvis samme rot som det arkaiske ordet byl'e = gress.

FORVIRRET OM HELSE

Som kjent sprøytes det stadig bøker ut på markedet av et slag som folk burde lære seg å gjennomskue. Vi bringer her en omtale av en slik bok fra Sverige, da vi vel må regne med at mer av den slags vil dukke opp også her på berget.

Bengt Stern har kommet ut med en bok. Bengt Stern er en forvirret mann, og boken han har skrevet - At växa till hälsa (W&W) - er for en stor del ubegripelig. Boken skulle helst forbli i stillhet, om det ikke hadde vært for den store oppmerksomhet som Stern har oppnådd. Forelesningsserien "Det er unødvendig å bli syk" ble hørt av en stor del mennesker og de weekendkursene han nå holder er meget populære. Han forsøker også å utvide sin virksomhet til narkomanomsorgen.

Det er ikke første gang at en forvirret mann av mange blir trodd å sitte inne med dype sannheter. Orakler og "vise menn" har ofte talt uten klar logikk i resonnementet. En tanke kan dog spores i Sterns forestillingsverden. Nesten all sykdom beror på destruktive følelser som hat, sinne og bitterhet. Disse følelsene er ofte undertrykte, og botemidlet er å gjenoppleve de smertefulle følelsesmessige minnene.

De viktigste minnene er de føre-intellektuelle. Stern beskriver hvordan han gjenopplevde at han lå i mammas mave: "Hun gråter og roper at hun ikke vil ha meg samtidig som hun slår med armene på magen".

Den primitive psykologi som Stern presenterer kan betraktes som et samurium kokt på Freud og primalterapi, og står i kontrast til det meste vi vet om årsakene til ulike sykdommer, som canser. Å kritisere jordbrukspolitikken eller organisere beskyttelseskomiteer på arbeidsplasser med kjemiske helsefarer er f.eks. ut fra Sterns synsmåter bortkastet tid.

Det er vanskelig å finne noen annen tanketråd enn ovennevnte i boken. Vi kikker inn i et kaleidoskop der en "holistisk modell av universet" blandes med kosmologien om "det psykiske univers" der karmaloven med to tidsperspektiv ses ved siden av en kjærlighet som er en total fellesskap med universet.

Bengt Stern

De eiendommelige bitene som Stern ryster frem fra kaleidoskopet viser ifølge ham selv at vi alle må gjennomgå den utlevelsesterapi som inngår i "MØT-DEG-SELV-PROGRAMMET" under ledelse av Bengt Stern.

Boken avsluttes med noen levnetsbeskrivelser. Disse vitner om at Sterns virksomhet ikke bare er politisk farlig gjennom sin falske ideologiproduksjon. Jeg-svake mennesker i livskriser kan trekkes inn i denne forvirrede mannens forestillingsverden, og de skader som disse menneskene ville påføres ville neppe bare være økonomiske.

- Gunnar Steineck

Gunnar Steineck er lege ved Radiumhemmet i Stockholm.

KILDE: Folkvett nr. 1-2/1986.

Bladet Søkaren nr. 3/87 har en lang artikkel om Bengt Stern, som i og for er kritisk - om enn ikke kritisk nok. Artikkelen består i det alt vesentlige av etto år gammelt brev fra en sosialsekretær (Pia Hellertz) til Bengt Stern hvor hun har kommentarer til såvel disse kursene som til boken.

STEMMER DU ETTER STJERNETEGN ELLER ØREFLIPPER ?

Det pleier ikke anses som god presse-etikk (utenom 1. april) bevisst å trykke falske nyheter, selv om hensikten bare er å more leserne.

Hvordan er det da med horoskop ? Mange dagsaviser bringer daglig spådommer om sine leseres liv og iblant gir de direkte råd. Dette presenteres som fakta, og oppfattes dessverre også slik av mange lesere - vanen med å tro på det trykte ordet er sterk.

Vår amerikanske motsvarighet CSICOP har bedt 1800 aviser i USA om å innlede sine horoskop med: "Følgende astrologiske forutsigelser må bare leses som underholdning. Slike forutsigelser har ingen støtte i vitenskapelige fakta." Noen aviser har gått med på dette; andre har markert en avstandstakelse på annen måte. Hva sier de svenske avisene om dette? (Eller de norske - red.)

Pressen svikter sitt ansvar overfor leserne også i mange nyhetsartikler om pseudovitenskapelige fenomen. Sensasjonelle påstander presenteres ofte som sannheter uten noen som helst form for kritisk gransking eller kommentar. La oss ta to eksempler fra Aftenbladet.

2.dag påske (1986 - red.) ble det presentert en "ansiktsforsker" som kommer med selvsikre uttalelser om menneskers intelligens, karakter m.m. etter å ha sett bilder av ansiktene deres. På en helside fortelles "sannheten" om ti kjendiser, deriblant flere partiledere. F.eks. så heter det at statsministerens øyne og panne avslører klarsyn og god intuisjon, mens Pehr Gyllenhammars øreflipper er et tegn på rikdom.

En uke senere presenterte man "regjeringens horoskop"; hovedsakelig en oppramsing av hvilke statsråder som samarbeider bra og hvilke som ikke gjør det. Dessuten sies planetene å vise at regjeringen står for arbeiderklassen, fagforeninger og den offisielle sektor.

Disse eksemplene er spesielt alvorlige ettersom enkeltpersoner blir utpekt. Påståtte egenskaper hos dem presenteres som vitenskapelige fakta på en måte som det er vanskelig å forsvare seg mot. Vel er de fleste påstandene ganske harmløse, men det heter også f.eks. at "nosen viser umodenhet", "man må mistro ham", - "når han blir presset kan han ganske enkelt være farlig".

Det er like udemokratisk og diskriminerende å bedømme mennesker etter fødselsdag, nesetipper eller øyenbryn som å bedømme dem etter hudfarge, og det kan få alvorlige konsekvenser. Eksempelvis er det logisk at arbeidsgivere som tror på astrologi tar horoskop før de ansetter folk. Slik rapporteres fra USA - når skjer det i Sverige? (Eller Norge - red.) Og kommer valgkampanjer i fremtiden til å handle mindre om politikernes budskap og mer om påståtte tolkninger av deres øreflipper?

Vetenskap och Folkbildning har sett det som en av sine oppgaver å bekjempe slik villfarelse før den har rukket å gjøre alvorlig skade. Massemedia burde i det minste ta ansvar for ikke å spre og oppmuntre den.

Leder i "Folkvett" nr. 1-2/1986.

Etter at lederen ble skrevet har det vist seg at også svenske firmaer benytter horoskop ved ansettelser!

Hva så med Norge - har ikke utviklingen nådd så langt her ennå mon tro?

I hvert fall kjenner vi et tilfelle hvor en Ironheims-bedrift (og trolig flere) fikk et tilbud fra USA over telex på horoskoper av en rekke slag, såvel langsiktige som kortsiktige.

Under en telefonsamtale med en av redaktørene i Adresseavisen uttalte han at det hadde lite for seg å skrive om astrologi, da det ikke er noen som er tåpelige nok til å tro på den.

LETTLURT AVIS

Folket i Bild/Kulturfront lyktes å lure Aftenbladets søndagsbilag til å publisere en artikkel (17.august) om "omfaloskopi" - en ny sensasjonell metode til å diagnostisere og helbrede sykdommer ved å titte på navlen

Men artikkelen var bløff fra ende til annen. Hverken metoden eller den danske doktoren som som angivelig praktiserer den eksisterer. Fotografiene var arrangerte. "Journalistens" navn, Lave A Visfup, betyr på dansk å lage en avisbløff. Hensikten var å avsløre Aftenbladets stadig mer utpregede "navlebeskuings-journalistikk".

- Jeg er åpenbart blitt lurt, sier Amelia Adamo, redaktøren for bilaget. Men hun tilføyer at hun ikke syntes at navlebeskuelsen var så mye merkeligere enn f.eks. healing, som Aftenbladet har skrevet så mye om.

JS

Notis i Folkvett nr. 1-2/86.

Vi er ikke sikre på om denne terapien kom med i NRKs endeløse P2-serie "Flere veier til god helse", da vi ikke hørte hele serien.

Red.

RENESSANSE FOR MIDDELALDEREN!

VIL NRK TA SKRITTET TILBAKE FULLT UT...

"Historien gjentar seg" - er det bare et munnehell, eller er det noe i det? P2's kulturredaksjon mener iallfall at vår tid bærer endel middelaldertendenser i seg, bl.a. innenfor kunsten. Gjennom en påske-serie på 12 programmer vil temaet bli belyst fra forskjellige vinkler heter det i Programbladets påske-nummer. En astrolog vil være tilstede i studio. Første program i serien har tittelen: Middelalderen på mote? (Palmesøndag).

APRO-LEDER DØD

Den 8. august 1986 døde APROS leder, Jim Lorenzen, 64 år gammel. Sammen med sin kone, Coral, grunnla han i 1952 Arial Phenomena Research Organisation Inc. (APRO) med sete i Tucson, Arizona, som er USAs eldste Ufo-organisasjon. APRO er en organisasjon som fra starten av har tatt de såkalte kontaktberetningene alvorlig.

I de senere år har APRO vært en skygge av seg selv. Bladet "The APRO bulletin" kommer ut mer og mer uregelmessig, særlig fordi Coral, som redigerer det er blitt syk.

Jim Lorenzen har sammen med sin kone skrevet ca. fem ufo-bøker.

Lorenzens død innebærer at den "gamle garde" har mistet en av sine ivrigste forkjempere for romskipshypotesen.

KILDE: bl.a. UFO-NYT nr. 1/1987.

VEDDER DU ?

- * Elvis Presley vil bli gjenfødt og vender tilbake i en flygende tallerken.
- * Clint Eastwood blir president i USA.
- * Vesener fra verdensrommet vil lande på plenen foran Det hvite hus i Washington.

Dette er bare noen ganske få av de veddemålene du kan inngå ved å kontakte bookmaker William Hall i London. Disse veddemålene og mange andre ligger inne og vil gi meget store uttellingene. For oddsen er høy, sier Hall. At Elvis returnerer i UFO står f.eks. i 1000-1. Eastwood står i odds 33-1. Og har gått fremover. For få år siden var oddsen 100-1.

En dame i California har forresten tapt en formue gjennom årene fordi hun setter tidsfrister i sitt veddemål om at flygende tallerkener vil lande i hagen hennes. Men hvem vet? Kanskje vinner hun til slutt. Men det finnes grenser for veddemålene. En mann som ville vedde om datoen for starten på den 3. verdenskrig ble avvist. Han ble nektet av etiske grunner, opplyser firmaet. Hvis han vant er vi kanskje ikke der og i stand til å skaffe ham oppgjøret.

Dagbladet, 23.5.87.

OM POPULÆRVITENSKAP

EN OMTALE AV BOKEN "VETENSKAPEN I UNDERLANDET"

av Gunnar Eriksson og Lena Svensson

Populærvitenskapens historie er et sørgelig forsømt kapittel. Derfor er Gunnar Erikssons og Lena Svenssons bok Vetenskapen i underlandet et pionerarbeide, og et meget tiltrengt sådant.

Det er et vurderingsspørsmål hvilke tekster som skal regnes som populærvitenskapelige. Eriksson og Svensson legger populærvitenskapens fødsel til "Galileis generasjon", da fagvitenskapen ble et yrke og da spesialiseringen øket sterkt. En stor del av den vitenskapelige informasjonen begynte da å finnes i fagtekster som var utilgjengelige for lesere utenfor spesialistenes krets. Galilei skrev selv en av de tidligste populærvitenskapelige bøkene, *Dialog om de to verdenssystemene*.

Innen humaniora og samfunnsvitenskap forekommer det fremdeles forskningsarbeider som kan leses av andre enn fagspesialister. Innen matematikk og naturvitenskap derimot er praktisk talt alle fagtekster nå helt utilgjengelige for ikke-spesialister. Derfor er avgrensningen mellom fag- og populærvitenskapelige tekster tydeligere innen naturvitenskap enn innen humaniora.

Boken *Vetenskapen i underlandet* er i seg selv et eksempel på dette. Den er et vitenskapelig arbeide, men samtidig lettlest også for den som savner forkunnskaper. Slik kan man skrive innen idehistorie og litteraturvitenskap.

Populærvitenskapen tar sikte på å gjøre slik vitenskap tilgjengelig som ville være utilgjengelig dersom det bare var fagekspertene å henvende seg til. Erikson og Svenson beskriver dette på en meget klargjørende måte, når de snakker om populærvitenskapens "kultur-integrerende" rolle. Vitenskapen har noe å tilføre vår kultur, men dette kan den gjøre bare dersom den spres utenfor fagkretsene.

FAREN MED POPULARISERING

Populærvitenskapen savner ikke sine kritikere. Det har blitt hevdet at genreen gir opphav til mer "halvutdanning" enn virkelig, grundig kunnskap. Det skorter heller ikke på populærvitenskapelige bøker, avisartikler og TV-program som sysler mer med å blende enn å opplyse leseren. Eriksson og Svensson kaller dette for "den selgende grunnholdningen" der man oppholder seg... ved de mer spekulative aspektene av den moderne vitenskapens landevinninger og tar opp mer eller mindre sensasjonelle detaljer". I verste fall kan slike fremstillinger gi opphav til flere misforståelser enn innsikter.

Såvidt jeg kan se er det ikke bare den sensasjonslystne varianten av populærvitenskap som kan rammes av kritikken om "halvutdannelse". Også i de mest seriøst siktende fremstillingene krever begripeligheten ofte forenklinger. Iblant er f.eks. lignelse og analogier uunngåelige. Det finnes alltid en risiko for at slike blir overtolket.

Kvantemekanikken er et av de beste eksemplene på denne vanskeligheten ved å popularisere. Elektroner og andre småpartikler oppfører seg på en måte som savner tilsvarende blant de ting vi kan se og føle på. Mikroverden opptrer egentlig på en måte som vi ikke kan skape oss noe bilde av. Derimot kan den beskrives og (statistisk) eksakt forutsies med abstrakte matematiske modeller.

Som et omtrentlig, intuitivt bilde kan man si at mikrofenomenene iblant oppfører seg som partikler og iblant som bølgebevegelser. I populærvitenskapen heter det ofte at f.eks. elektroner og lys er "både partikler og bølger", både partikler og ikke-partikler, på tross av at dette er logisk uforenelig. Det virker altså som om fysikken inneholder logiske motsigelser.

Ingen skade ville være skjedd hvis det alltid fremgikk hvor omtrentlig "både-bølge-og-partikkel"-lignelsen er og at kvantemekanikken bygger på en motsigelsesfri men vanskelig tilgjengelig matematisk modell. I de fleste populærvitenskapelige fremstillingene om kvantemekanikken forties imidlertid denne begrensningen. Og ellers går det ikke bedre til enn at mange - til og med fagfilosofer, har uttalt seg utførlig og med bestemthet, om kvantefysikkens konsekvenser for vårt verdensbilde, uten å ha benyttet annet enn populærvitenskapelige skildringer. Resultatet har som oftest blitt mer mystifiserende enn opplysende.

I de snere år har det kommet ut et flertall skrifter der man forsøker å føre bevis for at kvantemekanikken skulle bekrefte urgammel mystikk. (For en kritisk gjennomgang av disse argumentene, se Forskning og framsteg nr. 2/1982) (og NIVFO-Bulletin nr. 2/85 - red.) Nylig har også Carl Bildt bidratt til kvantemekanikkens fortolkning. I sitt installasjonsforedrag som ny partileder gjorde han gjeldende at kvantemekanikken skulle bevise moderata samlingspartiets fortreffelighet. (Han har hatt forgjengere på området. Newtons mekanikk gav opphav til et antall forsøk - omtrent like begavede - for med fysikkens hjelp å påvise konservatismens fortreffelighet.)

De mange vantolkningene av kvantemekanikken er et ekstremt eksempel, men problemet gjelder all populærvitenskap: De nødvendige forenklingene kan forlede leseren til å tro at virkeligheten er like enkel som de populære beskrivelsene. Botemidlet må være det å tydelig angi grensene for den populære fremstillingens gyldighet. Det hører med til populærvitenskapens oppgaver å gi et bilde av den virkelige vitenskapens vanskeligheter.

METODER OG RESULTAT

Nesten all populærvitenskap har til hensikt å redegjøre for den ene eller den andre av vitenskapsgrenenes resultat. Meget lite har derimot vært skrevet for å forklare vitenskapens metode. Tvert imot gir populærvitenskap ofte sine lesere et feilaktig bilde av hvor-

dan vitenskapen arbeider. Eriksson og Svensson konstaterer at det finnes "en betydelig innvending mot mange av de historikerne som serveres i populærvitenskapelig tekst: de bygger ikke på historisk forskning, de gir skjematiserte bilder av det forgagne, der alle komplikasjoner er gjemt unna i den pedagogiske klarhetens navn (eller av ren uvitenhet) og de angivelige 'feilaktige' oppfatningene settes ikke inn i sin rette sammenheng. Ofte er disse historikerne rent fagmessig feilaktige overtatt som de ikke sjelden er av den ene forfatteren fra den andre og bygde på legender som har forplantet seg innen emnet mer enn på seriøse studier av originaldokument."

Til denne velfortjente avdekningen kan også legges til at slik amatørhistorikk ofte bidrar til et eliteaktig bilde av vitenskapen. De enkelte store geniernes innsats overvurderes og trekkes ut av sin sammenheng. Bortglemt blir det kollektive arbeidet som alltid ligger bak større vitenskapelige fremskritt. Slike fremstillinger kan lett underbygge en autoritetstro innen vitenskapen. Populærvitenskapen bidrar da ikke til dens folkelige forankring, men til å plassere den i elfenbenstårn.

Behovet er stort for populærvitenskap som skildrer vitenskapens arbeidsmetoder, både mer prinsippilett og slik som de ytrer seg i forskerverdenen. Dette er noe som Eriksson og Svensson med rette betoner sterkt. Derimot er det vanskelig å være med når de sier: "Stort sett vil vi anbefale en saklig tørr stil for å presentere resonnement og metoder, og en mer fantasifull og følelsesmessig for presentasjonen av forskningsresultat av mer iøynefallende karakter." En popularisering av av forskningens metoder og arbeidsmåter behøver slett ikke å være tørr og fantasiløst skrevet. Tvert imot kan til og med romanformen være en utmerket form for en slik fremstilling.

Populærvitenskapen har, slik Eriksson og Svensson påpeker, en "problematisk stilling et sted mellom skjønnlitteratur og faglitteratur i strengere mening." Som litterær genre venter populærvitenskapen fremdeles på sin anerkjennelse, tross de mesterverk som allerede finnes og som burde gi grunn til anerkjennelse. Vitenskapen i underlandet er et viktig bidrag til å gi populærvitenskapen den

stilling den fortjener, både som vitenskapelig studieobjekt og som kunstform.

- Sven Ove Hansson

Artikkelen har tidligere vært publisert i Tiden nr. 10/1986.)

FOLKVETT nr. 1/1987.

I forbindelse med denne bokomtalen vil vi gjerne vise til NIVFOs innlegg i PM (Populærvitenskapelig magasin) nr. 2/87 og redaktør Per Torbos kommentarer. De som har lest dette vil legge merke til at Torbos kommentarer nettopp fremkommer som en følge av nødvendig forenkling og begrensning av NIVFOs innslag vedrørende Fritjof Capra.

UFON !

UFO FENOMENER OVER NORGE

SOM TIDLIGERE ANNONSERT VIL
NIVFOS TIDSSKRIFT MED DETTE
NAVN BLI UTGITT PÅ NY. UT-
GIVELSEN BESØRGES SOM TID-
LIGERE AV NIVFO NORD,

POSTADRESSE:

Postboks 103, 9951 Vardø.

Postgirokonto nr. 3 28 42 47

UTKOMMER MED ca. 4 nummer pr. år

SIDETALL OG FORMAT: Ca. 16 sider, A4

PRIS PR. ÅR: Kr. 50,- (femti kroner)

Bestilles ved å sende inn kr. 50,-
til NIVFO NORD, boks 103,
9951 VARDØ, på postgirokonto.

FORSIDEBILDET

Et av fotografiene fra den berømte Tenerife-saken av 5.mars 1979. Hendelsen fikk enorme oppslag og verserte i UFO-litteraturen med mange fantasifulle detaljer. I Norsk Ukeblad nr. 28/84 står visesangeren (ikke ufologen) Finn Kalvik frem og forteller at han var vitne til dette UFO-synet. Han sier: "Det skjedde noe inni meg da den ostekokkelignende gjenstanden steg opp over meg. Det var akkurat som om jeg fikk en åpenbaring da den eksploderte i et kraftig lys og forsvant. Mitt liv ble forandret," forteller han. Kalvik sier at dette skjedde på Kanariøyene i 1977. Åpenbaringen hadde altså ikke gjort sterkere inntrykk enn at han bommer på tidspunktet med to år. Bildet viser da heller intet annet enn en rakettopp-skytning fra en ubåt !

Det rapporteres fremdeles UFO-fenomener fra Norge. Mesteparten av slike meldinger kommer i avisene, men NIVFO mottar også henvendelser direkte fra publikum.

Når forholdene tillater det blir slike meldinger undersøkt av NIVFO, nå som tidligere.

Hensikten med et eget blad for UFO-rapporter fra Norge er at mange av NIVFO-Bulletins lesere er interesserte i dette stoffet, men at det vanligvis krever for mye plass til å kunne bringes i NIVFO-Bulletin.

Ved å abonnere på UFON vil man kunne holde seg ajour med alt som innrapporteres om UFO-fenomener her i landet, hva som skrives, og hva som blir konklusjonen av undersøkelsene i det enkelte tilfellet.

Registrering og etterforskning av slike tilfeller blir forholdsvis dyrt. Presseklippabonnement er kostbart, likedan rikstelefoner etc. Det er derfor klart at prisen på kr. 50,- pr. år for dette tidsskriftet er meget rimelig.

Silten og nedfor lot han seg en augustdag i 1985 lokke inn i scientologi-bevegelsen. Han trodde han skulle få hjelp og støtte, men efte et halvt år var han nedkjørt og apatisk, og skyldte scientologene hundretusener av kroner.

Mainmon er deres eneste gud, og målet er å skaffe mest mulig penger, sier Bjørn. Til høsten kommer flere saker opp for retten hvor mennesker som har satt seg i bunnløs gjeld til scientologene krever pengene sine tilbake.

Aftenposten skriver at det er vanskelig å gi en grundig fremstilling av hva den nyreligiøse bevegelsen Scientologikirken står for, men det gis noen stikkord:

* Grunnlagt av amerikaneren Ron Hubbard i 1951. Har ingen sammenheng med Christian Science fra 1879.

* For å oppnå status og skattefrihet ble navnet Scientologikirken tatt i bruk i 1955. Funksjonærer kalles "pastorer". Ritualer for dåp, vielse og begravelse, men Gud nevnes ikke.

* Trosbekjennelsen inneholder ingen tro på det guddommelige. Her er bare utsagn om menneskene.

* Scientologien har islett av indisk og kinesisk religion, blandet opp med kvasipsykologiske teorier og science fiction. Teorien kalles dianetikk.

* I arbeidet med å bevisstgjøre, brukes også et E-meter, et batteridrevet elektrisk apparat som minner om en løgnedetektor.

* Bevegelsen er ikke registrert som eget kirkesamfunn i Norge og mottar heller ikke støtte. Man antar at antall medlemmer ligger på ca. 1000. De fleste er i aldersgruppen 18-25 år og 60-75 år. Ved årsskiftet 1985-86 arbeidet 15 personer i staben.

Vi har skrevet om Scientologi tidligere i NIVFO-Bulletin, bl.a. i nr. 1/84. Se også nr. 2/84: "Mediterte seg inn i døden".

Med disse opprullingene i Oslo har Aftenposten omsider fått oppfylt sitt kriterium for å bringe imøtegåelser og

kritikk av pseudovitenskap og den slags. Se leder i NIVFO-Bulletin nr. 1/87. Hvis slikt stoff skal trykkes i avisene må man først ha konkrete saker å vise til, hvor personer har lidd overlast som følge av pseudo-vietnskap etc. (Noe tilsvarende kjenner man til fra andre områder - det må en ulykke til før noe blir gjort...) Denne politikken er jo kjedelig for den som rammes, men det må altså til.

KONSEKVENSER

Så reiser spørsmålet seg: hvilke konsekvenser vil denne norske oppvasken få for Scientologi-bevegelsen? Avsløringer er jo ikke noe nytt andre steder i verden, f.eks. i våre naboland, men vil det ha noen større effekt på markedet? Har vi ikke nylig sett at f.eks. Uri Geller har fått flere nye kunder i kjølvannet av offentliggjørelsene om avsløringer av hans triks? Når verden på død og liv vil bedras, og gis rik anledning til det både av sjarlataner og offisielle instanser, vil det ikke da være sannsynlig at de lukrative geskjeftene fortsetter og at nye klienter strømmer til? Så umåtelig populært som alt dette er - og muligheten til å beskytte seg under religionens fane?

FOLKETS RØSTER

På dette området som så ofte ellers er det viktig at folk i sin alminnelighet får greie på det som skjer, får opp øynene og foretar seg noe. Dette har skjedd i Sverige, med opprettelsen av Foreningen Rädda Individen (FRI). Vi har omtalt denne foreningen tid-

ligere, men vil gjenta at den ble opprettet i slutten av 1984, og er en sammenslutning av mennesker som er pårørende til ofre for kommersielle sekter. Dens målsetting handler om å verne om tankefrihet, individenes rettigheter, bekjempe undertrykkelse og misbruk av religiøse, psykologiske og vitenskapelige begreper.

Vi ser at behovet for noe tilsvarende er tilstede også i Norge, og har tatt kontakt med noen av de nøkkelpersonene som er involvert i saken fra Oslo, for å orientere om den svenske foreningens eksistens.

Uten organisering av mottiltakene - det være seg mot pseudovitenskap eller pseudoreligion eller annen villfarelse, vil man aldri kunne komme særlig langt. Den utbredte mangel på forståelse for - eller vilje til dette, er ytterst beklagelig, av selvinnlysende grunner.

Folkeopplysnerne har sviktet sin oppgave på dette punkt, massemedia har forsømt sitt ansvar og sågar personer eller grupper som engasjerer seg i bekjempelsen av pseudovitenskap og overtro kan ha problemer med å forstå betydningen av koordinering.

De som er blitt mer og mindre ødelagt av sekt-vesenet kunne ha blitt advart. Det skorter såvisst ikke på kunnskap om disse tingene, problemet består i selve informasjonsformidlingsprosessen. Med den mediapolitikken som praktiseres på området kreves det økonomiske midler for å få informasjonen ut til almenheten. Og slike midler kommer ikke av seg selv til det enkelte elfenbenstårn. De kan bare komme ved oppslutning om organiserte tiltak.

HVORDAN KAN DET VÆRE MULIG ...

Når man leser om studenter og andre presumptivt normale mennesker som lar seg bedra med slike metoder og i en slik utstrekning som vi ser eksempler på, er det ikke mulig å la være å stille spørsmålet: Hvordan kan slikt være mulig...? Dette er et meget interessant spørsmål, som burde forsøkes utredet. Her får det være nok i denne omgang å minne om vårt utgangspunkt: Det er blitt moderne og populært å være irrasjonell; å snu ryggen vitenskap og fornuft og i stedet vende seg til de kremmere som står klar til å

imøtekomme irrasjonelle behov, stimulere moderne overtro og tilby enkle helhetsløsninger mot klekkelige honorarer.

Aviser og ukeblad liker å skrive om slikt, men ikke å bringe imøtegåelser av det. Alskens tant og tøv uten motforestillinger presenteres for leserne på helsider. Korte notiser med avsløringer er det ikke plass til. Enkelte innslag i radioens lange serie på P2 om "flere veier til god helse" står ikke så langt tilbake for scientologenes "E-meter" osv..

Bøker og blad sprøytes ut, og fyller hyllene hos bokhandlere og folkebiblioteker. - Studenter er våre beste kunder når det gjelder slik litteratur, forteller en bokhandler i Bergen. Som regel har man større sortement av pseudovitenskapelige enn av vitenskapelige bøker.

Er dette tilstrekkelig som forklaring på handlinger som man ikke skulle tro var mulige hos noenlunde fornuftige individer? Kunne det være at en generasjon som har vokst opp med den irrasjonelle belgen frådende rundt seg er påvirket av den i større grad enn noen ville ha tenkt seg? Uansett vil dette bare være en del av svaret. Det finnes jo også ofre av eldre årsklasse, og det er heldigvis slik at de aller fleste mennesker uansett alder har sin sunne dømmekraft i behold.

En vil se at de som trekkes inn i sektene ofte er personer med problemer av forskjellig slag. Og det er da også slike som er sektenes viktigste målgruppe. Noe lignende gjelder også for kvakksalveri - man griper etter halmstrået. Men uansett årsaker og forhold: u v i t e n h e t e n vil nok alltid telle med. Og årsakene til uvitenhet på dette området vet vi endel om.

=====

NB: Vær oppmerksom på boken "Dianetik" skrevet av Ron Hubbard, som det av og til dukker opp reklame for både i pressen og folks postkasser. Det er nettopp Scientologi-sekten som står bak denne boken - noe reklamen later til å ville skjule. Ved å kjøpe boken støtter man denne sekten, hvis første bud er:

"T j e n p e n g e r !"

OCCAM'S BARBERKNIV BARBERER TEORI OM FREMMEDE

En nylig pensjonert proffessor i atmosfæriske vitenskaper ved Oregon State University, James W. Deardorff, har foreslått en uvanlig teori vedrørende fremmede fra fjerne verdener. Teorien forsøker å forklare hvorfor "møter av tredje grad" foregår mellom de fremmede og "ikke-offisielle" jordboere.

Den tidligere professoren kaller sin teori for the "leaky embargo"-politikk i kontakten med jordboere. Hans ide synes å være at menneskekjærlige og avanserte fremmede fra fjerne verdener har nedlagt forbud mot offisiell kontakt med jorden. Hvorfor? Fordi de fremmede ønsker å unngå det kaos som ville oppstå som følge av en slik offisiell kontakt. Den tidligere professoren vil dermed ha oss til å tro at disse intellektuelt overlegne skapningene kontakter jordboere som sannsynligvis få vil tro på. Man antar at dette gradvis vil få "offisielle" jordboere til å tenke seg muligheten for de fremmedes eksistens, og at de dermed vil være mer forberedt på det sjokket som kommer når de fremmede velger å gi seg til kjenne.

William av Occam ble født mellom 1280 og 1290, og han døde i 1349. Han ble fransiskansk filosof og var meget aktiv i den sterke konflikten mellom kirken og staten på den tiden. William er best kjent for en sentens (grunnsetning) som ikke kan finnes helt eksakt i hans arbeider: Occam's Razor (Occams barberkniv, ofte omtalt tidligere i NIB.) Occam uttrykte prinsippet slik: "Plurality is not to be assumed without necessity," og "what can be done with fewer (assumptions) is done in vain with more."

Occam's Razor, også kjent som prinsippet eller loven om sparsomhet, er metodisk redskap for økonomi i forklaringer. William benyttet prinsippet i sin filosofi, og det er blitt brukt i stor utstrekning i filosofi, logikk, og vitenskap hele tiden siden. Enklest mulig uttrykt kan det lyde slik:

- DEN ENKLESTE FORKLARINGEN ER DEN BESTE

Teorien om "leaky embargo" har sterkt behov for en barbering. Det virker også sannsynlig at de "avanserte og menneskekjærlige" fremmede ville ha vært entusi-

astiske tilhengere av Occam's barberkniv. Å anta at fremmede skapninger, med en teknologisk kapasitet til i det minste intergalaktiske reiser, ville se det som en nødvendighet å legge opp til bløff og bedrag overfor primitive jordboere, er ikke i pakt med Occam's Razor. Teorien om "leaky embargo" gjør antakelser forgiveves. (In vain)

Selvsagt skal vi være åpne. Spørsmålet om hvordan skapninger med overlegen intelligens ville tenke og oppføre seg må være fullstendig spekulativt.

Men den måten jordboere tenker og handler på er derimot ikke fullstendig spekulativt. Vi vet f.eks. at jordboere ikke er særlig opposisjonelle mot bløff og den slags, dersom den passer deres formål. I dag finnes det overveldende indisier for at "møter av tredje grad" er bløff, eller i det minste blendverk satt i scene av mislykte eller sensasjonshungrige jordboere. Dette er den enkleste forklaringen. Det finnes ingen nødvendighet for noen annen antakelse.

Hvor enn vi jordboere måtte velge å reise hen i galaksen for vår avanserte tenkning, så burde vi aldri glemme å ta med oss Occam's barberkniv - den vil gjøre sin enkle men verdifulle jobb over alt i det kjente univers.

---- Leroy Coppedge, i
Northwest Skeptic nr. 12/1987

I samme nummer finner vi følgende notis:

K R Y P T O Z O O L O G I

Kryptozoologene har mistet enda en sjanse til å diskreditere det vitenskapelige samfunn. Hule- eller maurpinnsvinet (*Chaetomys subspinosus*), som man mente var utdødd, er gjenopdaget. Oppdagelsen ble gjort av en brasiliansk biolog, Ilmar Santos, på atlantehavskysten av Brasil.

UFO-VISION

Dette er tittelen på et hefte utgitt av Skandinavisk UFO Information (SUFOI) og som utkommer 1 (en) gang i året, og da i februar. Det kan ikke tegnes abonnement på UFO-Vision, bladet vil hvert år bli annonsert i tidsskriftet UFO-NYT - med opplysning om pris, sidetall og innhold.

Det dreier seg nærmest om en årbok for UFO-litteratur, i likhet med det tidligere danske UFORALIA, som ble utgitt av Dansk UFO Center v/Willy Wegner, og kom ut med første nummer i 1975.

Ifølge redaktøren skal UFO-Vision ikke oppfattes som en fortsettelse av bladet Skeptica (*). Utgiveren er ikke den samme, og UFO-Vision vil fortrinnsvis beskjeftige seg med UFO-litteratur.

UFO-Vision bringer anmeldelser av UFO-litteratur, dels nye og dels eldre bøker. Noen anmeldelser vil være dyptgående, andre vil bli kalt "boknoter". Dessuten bringes artikler, som f.eks. tar utgangspunkt i UFO-teorier osv.

NIVFO har mottatt 1987-utgaven for omtale. Den er i A4-format, har 52 sider og koster Dkr. 78,-. Her finnes en rekke UFO-bøker omtalt, bøker av høyst varierende kvalitet, fra seriøse og interessante til det stikk motsatte. Imidlertid skriver redaktøren Kim Møller Hansen at UFO-Vision ikke har patent på hvilke bøker som er gode eller dårlige. Der får leseren selv avsi dommen. Mens SKEPTICA klart erklarte seg som "et kritisk forum for off-beat-litteratur og pseudovitenskap", vil UFO-Vision altså overlate bedømmelsen til den enkelte leser. Dette forhindrer dog ikke at den enkelte bokanmelder i bladet har negative kommentarer til bøker som han forstår representerer et lavmål. (Jmf. dette med omtalen av UFO-organisasjoner på side 8 i dette nummer av NIVFO-Bulletin.)

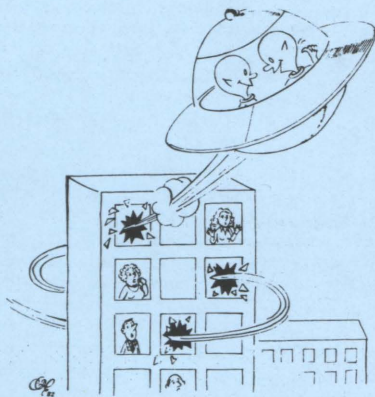
Vi kan ikke her gå nærmere inn på de enkelte innslagene i UFO-Vision, men vil likevel ikke hoppe bukk over omtalen av NIVFOs bok "Mosjøenrapporten", som er omtalt på side 48 i årboken. Anmelderen skriver ganske riktig at NIVFO over en periode på tilsammen over fire år har samlet alle nødvendige opplysninger til Mosjøenrapporten, hovedsakelig mikrofilm-kopier fra avisene, men også tidligere publikasjoner om saken. Så viser an-

melderen til at Mosjøen-saken også er behandlet i Willy Wegners bok "UFOer - top secret?". Dette mener anmelderen er den beste sammenfatning av saken hittil. Wegners omtale utgjøres av 5 sider, hvorav den ene er et bilde av Edith Jacobsen. Mosjøenrapporten er på 55 sider i A4-format, og inneholder trolig praktisk talt alt det materialet som finnes om saken, inklusive meget interessante opplysninger fra små lokalaviser. På bakgrunn av dette totale materialet bygger Mosjøenrapporten opp en logisk sammenhengende teori som munner ut i en klar konklusjon om de to søstrenes historie. De to hypotesene - et landet helikopter og dets pilot, versus bløff basert på Adamskis da nylig utkomne bok - settes i Mosjøenrapporten opp mot hverandre. Likevel skriver anmelderen i UFO-Vision at Mosjøenrapporten ikke bringer større klarhet over sakens rette sammenheng.

Her vil også vi overlate bedømmelsen til den enkelte leser!

Mosjøenrapporten er forøvrig ennå tilgjengelig, og koster kr. 49,50.

(*) Bladet Skeptica vil være kjent for NIBs lesere. Det startet i 1981, og ble et års tid senere erstattet av PARA-NYT.

- Lad os se dem bortforklare det!

"PRESSEFRIHETEN TRUES"

Så heter det på lederplass i Aftenposten for lørdag 10. januar 1987.

- Informasjonsflom, massekommunikasjon, TV-satellitter. Det er ord vi alle kjenner igjen - de antyder at vi står fritt til å hente opplysninger og informasjon om alt vi måtte ønske, og hvorfra vi måtte ønske det.

- Men rapporten fra organisasjonen Freedom House viser at det er svært mange, både regimer og andre maktorganer, som helst så at dette ikke var tilfellet og som gjør noe med det. De som har makt forsøker iblant med alle midler å hindre kunnskap og innsikt, ofte om hvordan de utøver sin makt og misbruker den.

Tallet på journalister som er blitt hindret i å gjøre arbeidet sitt - å frembringe opplysninger - er økende. Sensorene har både skarpslippte sakser og andre våpen i flittig bruk.

Ord til ettertanke dette. Media må selvsagt stå fritt, ikke bare til å innhente den informasjon de selv måtte ønske men også til å overse og utelate den de ikke ønsker. Og på dette siste punkt synes medias frihet på ingen måte å være truet.

"PARANORMAL TIMES"

En ny tidsalder er muligens kommet til leserne av Washington State's mest prominente avis, The Seattle Times. Den startet på årets siste dag i 1986 med en serie av sensasjonelle forsideoppslag, som varte i samfulle tre uker. Det handlet om UFOer, New Age-grupper og "Ley lines" (se senere). En New Age-tilhenger, John Channon, var presentert på en av forsidene i farvefoto. Artikkelen snakket om ESP, skje-bøying og Shirley MacLaine's TV-film "Out on a Limb".

Selve hjertet i avisens paranormale offensiv var en UFO-historie som brøt ut den 31. desember 1986. En annen sensasjons-historie ble publisert den 6. januar med et enormt prangende forsideoppslag, komplett med foto av en Robert Gribble. Og selv om den lovende tittelen lød "We Are Not Alone", var det hele ikke noe annet enn et intervju med Gribble. Han er en ubetydelighet innen UFO-området og kom ikke med noe nytt i det hele tatt.

KLOKE ADVARSLER:

"Sannhetens verste fiende er svært ofte ikke løgnen - veloverveid, uttenkt og uærlig - men myten, utholdende, overtalende og urealistisk. Tro på myter tillater den komfort å ha en mening uten bryet med å tenke."

Ex president John F. Kennedy

- *** -

"En godtroende mann er en forfører."

Francis Bacon

Sannheten er kriteriet på seg selv og på det falske

En sensasjonell UFO-observasjon (blir omtalt i neste nr. av NIB) var blant de store oppslagene. Da denne ble oppklart og CSICOPs pressemelding også kom til The Seattle Times, ble den ikke trykket. Det er jo gjerne trangt om spalteplassen i slike tilfeller....

"LEY LINES"

Ley lines er ifølge overtroen "usynlige kraftlinjer" som går på kryss og tvers langs jordkloden. De er ansvarlige for bl.a. en rekke paranormale tildragelser. Ifølge nevnte avis har "Seattle Arts Commission" bevilget 5000 dollar til en New Age-gruppe for å kartlegge Seattle's Ley Lines.

Det er med penger som med spalteplassen - de finnes så sant formålet er tilstrekkelig betydningsfullt.

KILDE: Northwest Skeptic nr. 12/1987.